

GLASNILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO VII.

PONEDELJEK, 16. MAJ 1977

Št. 5

Stiri desetletja od prihoda tovariša Tita na čelo KPJ

Osvobodilne vojne in revolucije so za svoje vodje vselej zahtevale ljudi, ki so posebej njihove težnje in prizadevanja, ki so znali celovito ugotavljati cilje in boje in njihove udeležence usmerjati k uresničevanju teh ciljev. Glede na to so take osebnosti univerzalni državniki, vojskovodje, revolucionarni možje dejanj in jasnovidci.

Taka osebnost v jugoslovanski zgodovini je tov. Tito.

Titova življenjska pot in njegovo revolucionarno delo na izjemen način potrjujejo Marksovo tezo, da družbene razmere ustvarjajo ljudi, ne pa, da ljudje ustvarjajo družbene razmere.

Set so lahko spreminjala samo tista gibanja in tisti razredi, ki so se za spremembo družbe borili s praviimi sredstvi in načini, ki so ustrezali globljim spoznanjem resnice, kar izhaja iz objektivne nujnosti. Nobene objektivne okoliščine ne morejo same od sebe spremeniti družbe, če človekova misel in spoznanje ne postaneta zavestna ustvarjalca sprememb. In nasprotno, lahko zmagujejo samo tista gibanja, ki so sposobna spoznati nujnost in iskati izhodišča za revolucionarne spremembe.

Prav tu se začnejo Titova velika vloga v zgodovini delavskega razreda in jugoslovanskih narodov, kajti Tito je tista vodilna ustvarjalna osebnost našega revolucionarnega delavskega gibanja, ki je KPJ oborožila z najvažnejšimi spoznanji in sredstvi, kar je zagotovilo uspeh in zmagava.

Tito se je pojavil v okrilju delavskega razreda Jugoslavije kot njegova zgodovinska potreba, kot izraz njegove težnje, da odstrani izrabljanje in zatiranje in da ustvari nove družbene odnose, v katerih bi združeni delovni ljudje sami odločali o svoji usodi.

Tito posebej tudi potrebo narodov in narodnosti Jugoslavije po uresničevanju svojih davnih teženj, t. j. da ustanovijo skupno državo — skupnost enakopravnih narodov.

Tito je bil tudi izraz potrebe same partije, da odstrani dolgoletna notranja nesoglasja, nenotnost, frakcijskaštvo in predvsem sektaštvo v obdobju 1936 — 1937. V teh odločilnih letih je položaj Komunistične partije v kominterni v Parizu postal nemogoč, zlasti se je zapletel, ko so predstavniki kominterne začeli delovati mimo tov. Tita, čeprav je bil že tedaj imenovan od kominterne kot edina, ki odgovarja za delo KPJ.

Ko je Tito dojel pravi smisel takšne politike, je konec marca 1938 sprejel zgodovinsko odločitev, da na svojo odgovornost odide iz Pariza v domovino in tu formira začasno partijsko vodstvo, s tem, da še naprej vztraja pri kominterni, da vendar že enkrat reši vprašanje KPJ.

S tem se je tudi ta datum vgradil kot ena največjih prelomnic v jugoslovanskem revo-

lucionarnem gibanju, povezano s prihodom vodstva KPJ v domovino in prihodom Josipa Broza na čelo partije. Pod njegovim vodstvom je Komunistična partija Jugoslavije krenila po poti tesne povezave z delavskim razredom in delovnimi ljudmi, po poti odločnega revolucionarnega boja.

Tito se je pojavil kot pravi uresničevalec interesov proletariata pri graditvi njegove avangardne organizacije. 17. in 18.

zanesljivo priborjena, če bo vojna postala ljudska.

Eno zelo pomembnih obdobij Titovega bogatega revolucionarnega dela je organiziranje narodnoosvobodilne vojne in socialistične revolucije v Jugoslaviji ter vodenje jugoslovanskih oboroženih sil. Kot vojskovodja se je Tito v začetku vojne znašel pred najtežjimi problemi, ki si jih je moč predstavljati. Šlo je za vprašanje, kako naj se Jugoslavija, majhna dežela, upre

aprila 1938 se že čuti nov duh pri sindikalnem gibanju v Zagrebu. Tito že sodeluje pri izredni konferenci KP Slovenije. Ta se je sestala v duhu okrepljene mobilizacije proti fašistični nevarnosti, ki je grozila Jugoslaviji, zlasti slovenskemu narodu po hitlerjevski zasedbi Avstrije.

Leta 1941 so mnogi menili, da Tito in jugoslovanski komunisti ne bodo mogli premagati vseh težav, ki so nastale po okupaciji kraljevske Jugoslavije in da ne bodo mogli popeljati narodov in narodnosti Jugoslavije v uspešen osvobodilni in revolucionarni boj. Tito in KPJ, ki sta videla dlje od tistih in sta se oslanjala na družbene sile, sta pozvala narode okupirane dežele na vstajo, v osvobodilno vojno, pri čemer sta se zavedala odgovornosti, ki jo prevzemata, hkrati pa sta bila tudi prepričana, da bo zmagava

takim velesilam. Toda Tito je s svojo jasno marksistično vojno koncepcijo in načinom vodenja narodnoosvobodilne vojske in osvobodilnega boja v Jugoslaviji obogatil sodobno vojaško strateško znanost, še posebej tisti del, ki se nanaša na možnost, kako se lahko majhna dežela uspešno vojskuje, ko je okupirana od visoko razvitih imperialističnih držav.

Za uspešno rast narodnoosvobodilnega gibanja in končno zmago so posebej pomembna stališča in izoblikovana načela, ki jih je postavil tov. Tito, o enotnosti narodnoosvobodilne vojske in nove ljudske oblasti, o enotnosti fronte in zaledja v okoliščinah okupacije dežele ter na teh osnovah mobilizacija lastnih ljudskih, političnih, moralnih, materialnih in drugih potencialov. O partizanskem nači-

(Nadaljevanej na 2. strani)

Vsako leto praznujemo dan mladosti. Zgodovina tega dneva seže v dobo kapitalizma. Prvi zametki organiziranega mladinskega gibanja so se pojavili leta 1780 na Angleškem, kjer so imeli rdeče šole, v katerih so mladino vzgajali v revolucionarnem duhu. Na prehodu kapitalizma v imperializem, pa se je pojavilo tudi delavsko mladinsko gibanje. To se je kmalu razširilo po vsej Evropi in delovalo na razne načine.

V obeh svetovnih vojnah je bilo mladinsko gibanje aktivno, tako pri nas kot po svetu. V boju za mobilizacijo mladine, ki se je borila proti sovraštvu in nasilju je bil ustanovljen mednarodni mladinski dan. Leta 1945 so na svetovnem kongresu sklenili, da se ta dan praznuje vsako leto 10. novembra.

V naši socialistični Jugoslaviji se dan mladosti praznuje 25. maja. Prav tega dne se je pred več kot 80 leti, v delavski kmečki družini v vasi Kumrovec rodil deček Josip Broz. In njemu, ki je danes maršal Jugoslavije, je poklonjen 10. november ali po naše 25. maj.

Mnogo let že nekaj tednov pred osebnim praznikom tov. Tita odhaja na pot štafeta mladosti. Potuje po celi Jugoslaviji, kjer jo sprejemajo in pozdravljajo učenci osnovnih in drugih šol, mladinci po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Ob plapolanju zastav, je štafeta mladosti počaščena s proslavami; tako potuje največji idol bratstva in enotnosti mladine vseh narodov naše domovine, vse do 25. maja, ko jo določen mladinec izroči tov. Titu.

Ne samo en dan, vedno bi moral biti v naših srcih 25. maj

Letos je štafeta mladosti prišla tudi mimo nas vseh delovnih ljudi naše delovne organizacije. Priložnost smo jo imeli sprejeti in predati naprej tolimskim mladincem. Na vse to bi morali biti ponosni, posebno mladi in besede, izrečene tov. Titu, bi se morale zlivati v dejanja. Še s sadovi našega dela bomo res počastili praznik, h kateremu dvigamo zastave, ga opevamo in proslavljamo. Vedeti moramo, da ga povsod ne praznujemo tako kot pri nas — v miru in veselju.

Spomnimo se raznih evropskih držav in Južne Amerike, kjer fašizem ponosno dviga glave in se vojni zločinci nekaznovano sprehajajo. Ne pozabimo sosednjih držav: Italije in Avstrije, kjer je slovenska kri še vedno močno teptana. Bili smo in smo še vedno majhen narod, ki pa pripadamo človeku, katerega ime je naša zgodovina in boj, ki ga moramo biti še danes. Zato nikar ne pozabimo, da se je na čelu s tisočimi borci boril za boljše čase bodočih rodov, v katerem pa za egoizem in sebičnost ni prostora.

Združeno delo in moč bi moralo biti naše darilo — danes, jutri in vedno — človeku — neustrašnemu voditelju strateškega boja, tov. Titu.

Tega slednjega bi se morali močno zavedati vsi, posebno mladi. 25. maj bi moral biti v naših srcih vsak dan ne samo eno uro na kulturni prireditvi. Šele potem bi dobil pravo podobo in marsikomu bi pomenil več kot samo en dan v mesecu.

Bojana Š.

Štiri desetletja...

(Nadaljevanje s 1. strani)

nu vodenja bojev v začetni dobi vstaje, od legendarne Sutjeske itd. pa vse do prehoda na kombinirano vojno ustanavljanja brigad in divizij, vse to je neločeno in prekaljeno in prežeto s Titovimi idejami, ki impresionirajo človeka — vojaka ali civilista izven naših meja, posebej pa še tiste, ki so doživljali čas in razmere, v katerih je Tito odločal kot vodja Partije, armade ali naroda in narodnosti Jugoslavije.

Titovo vojaško delo, ki ga ni mogoče obravnavati ločeno od Titovega družbeno revolucionarnega dela ima sicer svoje posebnosti, vendar gre za neločljivo celoto. Njegova vrednost je bila potrjena v vojni, njegova življenjska moč pa v vsem povojnem razvoju jugoslovanske družbe. Titovi revolucionarni posegi nas spominjajo tudi po vojni, odpor informbiroju 1948, tržaška kriza leta 1953, zgodovinska Titova opredelitev za socialistično samoupravljanje, odločna politika neuvrčenosti v času totalne blokavske konfrontacije.

Titovo izjemnost potrjuje tudi X. kongres ZKJ in nova Ustava SFRJ, ki označuje začetek nove etape v jugoslovanski socialistični revoluciji.

Tito, ki se je vselej oslanjal na delavski razred, na narode in narodnosti Jugoslavije in ki je odločno zagovarjal njihove interese, je bil neutrudljiv pri ustvarjanju čedalje ugodnejših razmer za uresničevanje vodilne vloge delavskega razreda v jugoslovanski družbi, za nenehno razvijanje in krepitev enakopravnosti, bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, za čedalje večjo varnost SFRJ in za njen samostojen položaj v svetu. Zato je Titovo delo od samega začetka zelo pomembno tudi za narode zunaj

Jugoslavije in dediščina delovnih ljudi in narodov, ki se bori za družbeni napredek, mir, neodvisnost in enakopravnost.

Tov. Tito, štirideset let tvoje ga trdega, naporenega, revolucionarnega dela, priznanega po cellem svetu, tudi v nas komuni-

stih daje ponos in čustvo najvišje človeške vrednosti. Preprosta in vsakdanja resnica je, da si nas ti usmerjal, nam kazal prave poti pri partijskem in družbenogospodarskem delovanju, da smo se mi komunisti in vsi delovni ljudje svobodno in preudarno odločali po tvojih smereh. Zaupali smo ti, zaupamo ti tudi sedaj, zato ti zvesto sledimo.

Lavrč

Sprejem Titove štafete v Bohinju

Letos, ko praznujemo leto jubilejev, je tudi Bohinjce obiskala zvezna štafeta mladosti.

V torek, 19. aprila 1977, smo se ob 8. uri zjutraj zbrali pred osnovno šolo dr. Janeza Mencingerja, da bi čimbolj slavnostno pozdravili in sprejeli zvezno štafeto.

Štafeta palica je prispela v Boh. Bistrico ob 8.42, ki jo je prevzel mladinec OOOZSMS LIP Bled, TOZD »Tomaž Godec« Boh. Bistrica Urbanc Marjan, spremljali pa sta ga Lazar Darja (OOZSMS Krajevna skupnost Boh. Bistrica) in Langus Stanka (OOZSMS Almira, TOZD Boh. Bistrica).

Štafeto palico so prinesli udeleženci pred osnovno šolo Dr. Janeza Mencingerja na pridritveni prostor, kjer je bilo zbranih precej občanov, učencev — šolarjev, ter predstavnikov delovnih organizacij Bohinja.

Predsednik OOOZSMS TOZD »Tomaž Godec« Boh. Bistrica — Sodja Branko je prebral pozdravno pismo, katerega je napisal bivši ravnatelj osnovne šole v Boh. Bistrici France Fister.

Po kratkem kulturnem programu so štafeto palico prevzeli trije učenci Osnovne šole Boh. Bistrica in jo odnesli do Ajdovske ulice, kjer je bila druga pre-

daja, tu pa je štafeto palico prevzel mladinec (OOZSMS Filbo Boh. Bistrica) Režek Vili in dve mladinki iz osnovne šole Boh. Bistrica in jo odnesli do tovarne Almira. Pred Almiro so štafeto palico prevzele mladinke (OOZSMS Almira) — Torkar Jožica, Arh Majda in Pintar Breda in jo odnesle do križišča Vodnikove in Triglavske ulice. Od tu naprej so štafeto palico zopet nosili trije mladinci OŠ Boh. Bistrica in jo ponesli do križišča Jelovške ceste in Ceste na Ravne, tu pa so jo prevzeli Hadžič Esad (OOZSMS Krajevna skupnost B. B.), Vidmar Olga, članica pohodne brigade in Stare Milena (OOZSMS Almira), in jo ponesli do TOZD »Tomaž Godec«. Pred upravnim poslopjem so se zbrali delavci dopoldanske izmene in jo prisrčno pozdravili. Po kratki čestitki so jo prevzeli mladinci OOOZSMS »Tomaž Godec« Boh. Bistrica — Mencin Jelka, Medja Anton in Stare Zdravko in jo skozi naš obrat ponesli do Gradbenega podjetja — kajti tu so že čakali mladinci (OOZSMS KS Boh. Bistrica) Selan Blaž, Kramar Franci in Turunčič Saša. Štafeto palico so ponesli do železniške postaje Boh. Bistrica, kjer jo je prevzela mladinka OOOZSMS »Tomaž Godec« B. B. Jenstrele Dragica. Po kratkem kulturnem programu, katerega so izvajali: tamburaški orkester OŠ Boh. Bistrica so se udeleženci štafete odpeljali s posebnim vlakom in spremstvom do Podbrda. Na železniški postaji v Podbrdu pa so že čakali mladinci tega kraja. Štafeto palico je predala Primorcem naša mladinka Jensterle Dragica.

Branko Sodja

Dragi Tito

Preskromne so besede, da bi zajele obsežno in globoko vsebino naših čustev in misli, ki jih doživljamo mladi Bohinci ob slovesnem prevezemu štafete mladosti, simbola bratstva in enotnosti, srečne, ponosne, uka in ustvarjanja željne mladine vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, simbola naše iskrene ljubezni do tebe in neomajne vere v tvoje revolucionarne, socialistične cilje, trdno zakoreninjene v KPJ.

Globoko hvaležnost in srečo porajajo v nas tvoje genialne revolucionarne ideje, ki so osvajale ter hrabrile in v trpljenju kalile tvoje borce in v splošno ljudsko vstajo vključene jugoslovanske narode, da so ti sledili skozi ogromne napore do velikih zmud, do osvoboditve in obnove ter socialističnega samoupravnega preporeka naše ljubljene domovine. Še več! Tvoje revolucionarne misli so postale kažipot milijonom svobodnih proletarcev in vsem, ki se še osvobajajo iz krempljev izkoriščevalnega in ustrahovalnega kapitalizma. Tvoja genialna misel, da vodi v socialistično, enakopravno sožitje ter v miroljubno blagostanje človeštva nešteto, v lastni revoluciji utrjenih poti, prepričuje in združuje večino svobodljubnega človeštva, ki odklanja blokavsko prisilo in odvisnost. Da, ideja neuvrčenosti,

zgrajena na dostojanstvu svobodnega človeka v enakopravnem, kulturnem, gospodarskem in političnem sožitju, je močnejša od lažne demokracije, ki strahuje z uničevalnim orožjem. Zato je le ta verodostojno jamstvo svetovnega miru, svobodnega družbenega razvoja, njenega kulturnega blagostanja in sreče.

Dragi Tito! Ko razmišljamo o veličini tvojih stvaritev, se spominjamo tudi tvojih besed: »Revolucija bo trajala toliko časa, dokler ne bo zgrajen socializem. Tej revoluciji pa je potrebna avantgarda, v kateri je prostor

samo za tiste, ki bodo pravi revolucionarji, sposobni na svojih plečih in v svojih srcih nositi njeno breme.«

Dragi Tito! Naše iskrene vezilo k tvojemu visokemu jubileju in 40. obletnici tvojega vodstva KPJ je naša obveza, da se bomo zgradili in prekalili v zavedne, požrtvovalne revolucionarje in zveste čuvarje samoupravne, socialistične Titove Jugoslavije!

Živela KPJ!
Živel naš dragi Tito!

Bohinjska mladina

Novi stanovanjski bloki v Boh. Bistrici

Jubilejne svečanosti v radovljiški občini

Kot po vsej domovini so tudi v radovljiški občini pripravili številne prireditve, posvečene jubilejem obletnicam tov. Tita in Zveze komunistov, ki so značilne po množičnosti izvajalcev in udeležencev. Domala v sleherni vasi, krajevni skupnosti in delovni organizaciji so v aprilskih dneh organizirali slavnostne seje OO ZK in krajevnih konferenc SZDL, z bogatim kulturnim in športnim programom. Po šolah so izvedli obrambne dneve in so sodelovali razen učencev in dijakov tudi pripadniki JLA, enote civilne zaščite, aktivni ZRVS. Predvojni komunisti in borci NOB so mladini, ponekod tudi ob hkratnem prikazovanju poučnih filmov o Titu pripovedovali o revolucionarnih dogodkih pred vojno in v času NOB. Učenci so izdali posebna jubilejna glasila s pismenimi sestavki o Titu in njegovem revolucionarnem delu. Tudi vse druge prireditve mladih so potekale v znamenju jubilejev. Vrhunec pa je bil vsekakor svečani sprejem štafete mladosti v Begunjah, kjer so se izkazali z izredno uspelim kulturnim programom. Tudi Kurirčkova pošta je bila svečana letos bolj kot kdajkoli prej.

V festivalni dvorani na Bledu je bilo 23. aprila slavnostno zborovanje komunistov radovljiške občine, na kateri so podelili članske knjižice 84 novim, pretežno mladim komunistom. Šestim predvojnim komunistom so podelili posebna priznanja OK ZK Radovljica, prav tako pa je dobilo priznanje za več kot 30 letno uspešno delo v ZK 68 članov. Vsem udeležencem zborovanja je OK ZK podelila spominsko brošuro — monografijo predvojnega revolucionarnega gibanja in NOB na območju radovljiške občine.

V tem obdobju je bilo postavljeno več likovnih razstav s tematiko posvečeno tov. Titu, ustanovitvi KSP in razvoju delavskega gibanja v občini. Svoja likovna dela so v Bohinju, na Bledu in v Radovljici razstavljali znani umetniki iz občine in od drugod. Tudi vse proslave dneva OF, ki so jih pred praznikom OF in 1. maja pripravili v vseh krajevnih skupnostih so poteka-

le v istem jubilejnem vzdušju. Letos prvič so krajevne konference SZDL podelile tudi 106 priznanj OF z bronastim znakom najzaslužnejšim aktivistom v krajevnih skupnostih. Na osrednji občinski proslavi OF, 26. aprila v Radovljici je občinska konferenca SZDL podelila občinska priznanja OF s srebrnim znakom 20 posameznikom in petim delovnim kolektivom. Na prvomajskem delavskem slavju, ki ga vsako leto organizira na Šobcu pri Lescah občinski svet zveze sindikatov je prejelo srebrni znak sindikata Slovenije 14 sindikalnih delavcev in štiri sindikalne organizacije. Zlati znak sindikata Slovenije pa je prejela Iskra Otoče.

Prav tako pestro in bogato je bilo idejnopolitično usposabljanje članstva ZK. Organizirana sta bila dva oddelka občinske partijske politične šole, ki jih je uspešno opravil 35 slušateljev. Uvajalnega seminarja za novospregjete člane ZK se je udeležilo 68 slušateljev. Predavanja o življenjski in revolucionarni poti tov. Tita in o zgodovini zveze komunistov s posebnim poudarkom na jubilejne dogodke so pripravili v vseh OO ZK in na mladinski politični šoli.

Slavnostne prireditve se bodo nadaljevale zlasti intenzivno v maju, mesecu mladosti, ko bodo s številnimi proslavami počastili rojstni dan predsednika Tita. Program jubilejnih prireditev v maju in naslednjih mesecih, s katerim so seznanjeni občani in delovni ljudje z javnimi občili, tovarniškimi in šolskimi glasili pa tudi v brošuri — monografiji, bo obogaten s prispevki mladinskih organizacij, kulturnih in športnih društev, umetnikov, vojakov in pionirjev. V jubilejno praznovanje so vključene tudi proslave ob dnevu borca, vstaje slovenskega naroda, občinskega praznika, dneva republike in praznika JLA.

Praznovanje jubilejnih obletnic potrjuje izredno zavzetost vseh delovnih ljudi in občanov radovljiške občine, ki z množično udeležbo želijo pokazati globoko privrženost in ljubezen do tov. Tita in pripravljenost slediti njegovi poti in politiki zveze komunistov, v lepšo prihodnost.

Pesem o Titu

*Tito, tvoje ime je postalo beseda v legendi.
Z velikimi črkami smo ga napisali.
Natisnili smo ga na naslovno stran,
ko smo začeli z novim poglavjem
v Zgodovini našega naroda.*

*Preteklost, z njo vojna krvava
se znova oživlja,
v spomin ohranjena je do
današnjih dni.*

*Takrat — pred 40-imi leti,
Tito, čutil si prav:
tvoj narod trpi.*

*Tvoj narod je vstal.
Ti si ga peljal v boj,
ko je čas dozorel.*

*Ves čas si v zmago verjel.
Mnogo smo se od tebe naučili.
Z novimi cilji in po novi poti
smo s teboj na čelu šli naprej.*

*Tito, vodiš hrabro nas skozi sodoben čas
in neutrudno delaš za mir, pravičnost
in za svobodo vsakega človeka,
vseh narodov sveta!*

*Če bi bili vsi voditelji sveta
podobni tebi, ne bi vsak dan
slišali za nemire v svetu in
nepravična dela,
za vse dežele bi se takšna pot
lahko začela, kot si jo zgradil ti,
tovariš Tito, tebi sledil je narod tvoj!*

*Tito, tvoje ime je beseda heroja v legendi.
Pisali ga bomo z velikimi črkami abecede.
Naše otroke bomo učili, jim govorili
o Velikem Titu.*

VESNA

Sklepi samoupravnih organov

Svet za družbeni standard (19. 4. 1977)

1. Sprejel je sklep o delitvi regresa za letni dopust, ki ga bomo delili diferencialno, in sicer:

vsi zaposleni na DM z ocenitvijo do 150 točk prejmejo 200 din več od zaposlenih na DM za višjo ocenitvijo.

Zaposleni z nižjimi OD (do 150 točk) bodo prejeli 1.400 din regresa, ostali 1.200 din, s tem da vsak odstopi še 100 din za počitniški dom.

Regres naj bi delili v prvih dneh meseca junija.

Do regresa je upravičen vsak delavec, ki izpolnjuje pogoje za redni letni dopust; le-ti so enaki kot v prejšnjem letu.

2. Potrdil je predlog višine OD za delavce v počitniškem domu za leto 1977.

3. Potrdil je tudi zvišanje cen v počitniškem domu, ki so naslednje:

— zaposleni v DO	60.— din
— otroci do 12 let starosti	35.— din
— mož, žena, zaposlen v drugi DO	90.— din
— člani SOZD in drugi	110.— din
— otroci do 12 let starosti	60.— din

4. Po pregledu razpoložljivih sredstev in številu prosilcev je razdelil posojila v naslednji višini:

— Ivanki Prevec	20.000.— din
— Francu Podlipniku	14.000.— din
— Martinu Arhu, Bitnje	45.000.— din
— Nadi Zavodnik	35.000.— din
— Mariji Mlakar	35.000.— din
— Mirku Smukavcu	30.000.— din
— Francu Lapajnetu	40.000.— din
— Stanku Dobravcu	39.000.— din
— Jožici Ambrožič	40.000.— din

Ostalim prosilcem pa je odobril v skladu s samoupravnim sporazumom o stanovanjih le prvo tranšo posojila v višini 45.000.— din.

Ti so:

— Jože Podlipnik	— Terezija Trpinc TOZD Rečica
— Anica Arh	— Pavel Zvan
— Jože Repinc	— Alojz Luskovec
— Zalka Čufer	— Francka Skubin
— Jože Arh	— Stanko Jeglič TOZD Mojstrana
— Ivan Ravnik	— Franc Žerovc DSSS
— Marija Malej	— Zvonko Jirasek
— Jože Stare	— Štefi Jirasek

Nada Dijak lahko koristi posojilo šele po 24. 9. 1977, ko bo izpolnila pogoj.

Mariji Čebulj je odobril 105.000.— din za nakup hiše.

5. Po razpravi in odločitvi o nakupu stanovanj v letošnjem letu je sprejel sklep, da zaprosimo za kredit in LB, enoti Jesenice (70 mio din) in Radovljica (150 mio din).

DS TOZD LESNA PREDELAVA REČICA (21. april 1977)

— Sprejme se samoupravni sporazum o cenah proizvodov v okviru GLG za leto 1977 v besedilu kot je bil predložen v obravnavo. Za podpisnika se pooblasti direktorja DO Franca Bajta.

— Potrdi se SS o temeljnih plana GLG za obdobje 1976 do 1980 s tem, da se dopolni besedilo glede pokrivanja potreb za žaganim lesom DO Jelovica. Pri pokrivanju potreb predelave lesa v Jelovici z žaganim lesom iglavcev (preglednica IV) se v točki 6. količina, ki je predvidena za oddajo 1977—1980. leta iz GKZ Srednja vas v Bohinju, določi 800 m³ letno. S tem se zadolžitev za LIP zmanjša za 800 m³ letno. Oddaja se vrši v dogovarjanju GKZ — LIP. Za podpisnika tega sporazumase pooblašča direktorja DO Franca Bajta.

— DS je obravnaval poslovni red za industrijski tir OU — LIP BLED — TOZD Rečica ter ga potrdil v besedilu, kot je bil predložen v obravnavo.

— Soglasno je bil sprejet SS o načinu solidarnostnega pokrivanja nadomestil osebnega dohodka udeležencem vaj in drugih oblik pouka ljudske obrambe v besedilu, kot je bil predložen v obravnavo. Za podpisnika se pooblašča Ivana Robiča.

— DS TOZD Rečica imenuje na podlagi Zakona o ljudski obrambi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaiščito.

— V komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno organizacijo in statuta ter spremljanje izvajanja zakona o združenem delu so bili imenovani: Zdravko Knaflič, Jože Kastelic, Anton Kristan, Franc Colja, Silvo Arh.

— Daje se soglasje, da se GD BLED — Rečica odstopi avto Ford transit KR-65-05, ki je odpisan in za naše potrebe neuporaben in sicer pod pogoji, kot jih je sprejel SDS LIP Bled.

— Sprejme se SS o urejanju medsebojnih razmerij pri ustvarjanju skupnega prihodka med proizvajalci in predelovalci ivernih plošč. Za podpisnika se pooblašča Janeza Petermana.

— Vsled pomanjkanja vodil za kotalne tire za potrebe transporta pri proizvodnji oblog, jih je takoj nabaviti potrebno število.

DS TOZD, lesna predelava Podnart (26. 4. 1977)

1. DS imenuje 5-člansko komisijo za pripravo osnutka samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo in statuta TOZD v sestavi: Globočnik Franc, Mulej Jože, Čufar Franc, Šolar Rafko in Koselj Ivanka.

2. DS je obravnaval in potrdil samoupravni sporazum o načinu solidarnostnega pokrivanja nadomestil osebnega dohodka udeležencem vaj in drugih oblik pouka ljudske obrambe v predloženi obliki. Za podpis navedenega samoupravnega sporazuma se pooblasti direktorja Bajt ing. Franca.

3. DS je sprejel samoupravni sporazum o temeljnih plana srednjeročnega razvoja za obdobje 1976—1980 v okviru GLG v obliki kot ga je predlagal svet za gospodarjenje in samoupravni sporazum o cenah proizvodov in storitev v okviru GLG za leto 1977. Za podpisnika navedenih samoupravnih sporazumov se pooblasti direktorja Bajt ing. Franca.

4. DS soglašča, da se odstopi avto FORD Transit KR 65-05 Gasilskemu društvu Bled-Rečica pod pogoji, ki jih je društvo ponudilo.

Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije

RADOVLJICA

je sprejelo

ODLOK

da podeli srebrni znak sindikatov Slovenije

KOOP LIP BLED

za večletno vzorno in učinkovito delovanje

pri uresničevanju interesov članstva

Datum: 22. 04. 1977

Številka: 16-77

Predsednik občinskega sveta ZSS:

Sindikalni konferenci osnovnih organizacij sindikata LIP, lesna industrija Bled je bilo podeljeno visoko odličje »SREBRNI ZNAK ZSS« za uspešno delo na družbenopolitičnem področju.

Tako visoko odličje je predvsem priznanje za aktivno udejstvovanje vsega našega članstva v vseh dosedanjih političnih, gospodarskih in humanih akcijah.

To odličje je dokaz, da družbene sile priznavajo in cenijo naše delo, kar nas mora spodbujati k nadaljnji aktivnosti na vseh področjih družbenega življenja, predvsem pa k razvijanju humanih odnosov znotraj kolektiva in k poglobljanju samoupravnih socialističnih odnosov.

Bohinjska Bela je slavila svoj peti krajevni praznik

Bohinjska Bela, z vasmi Kupljenk, Obrne in Slamniki, štejejo 713 prebivalcev. Bohinjska Bela leži 500 m nadmorske višine le par kilometrov od Bleda v smeri Bohinja. Vas je položena pod okrilje skalovja na svoji severni strani in ima idealno sončno lego, zavarovana pa je pred severnimi vetrovi.

Bohinjska Bela je še dokaj mlada samostojna krajevna skupnost, samostojni so šele šest let. Pred osamosvojitvijo je spadala pod KS Bled, kar pa je leta dokaj mačehovsko delala z odročnimi vasmi. Kot drugod, (Zasip in Ribno), so to dokaj dobro občutili tudi na Bohinjski Beli. Pred šestimi leti so se osamosvojili in od tedaj imajo svojo KS. Prvi odbor mandatne dobe

še ni prav zaživel, drugi pa, ki sedaj dela tretje leto, je pa vse stvari v kraju samem dokaj poživljal. Sam odbor ne, toda angažiral je vse družbenopolitične organizacije v svojem kraju tako, da so rezultati tega dela že vidni. Pri obnovi in povečanju kulturnega doma, so vaščani preko 40 kubičnih metrov lesa, posek in spravilo v dolino je bil opravljen s prostovoljnimi delom, na samem domu pa je bilo opravljenih nad 11.000 prostovoljnih delovnih ur. Nekaj denarja so dobili za gradbeni material od kulturne skupnosti ZKPO Radovljica in IS SOB Radovljica. Dom je res nekaj posebnega in ga danes po vrednosti ocenjujejo nad 400 milijonov S dinarjev. Izvedli so nov vodovod, s pomočjo

Krajani z Boh. Bele na delovni akciji

občine so zgradili nov most čez Savo Bohinjko na Kupljenk, novo trgovino in TV pretvornik nad vasjo. Trenutno obnavljajo in povečujejo gasilski dom, priprave pa so tudi za obnovo šolskega poslopja, ki je precej poškodovano od lanskega potresa in se pouk odvija začasno v domu kulture. Lani so izglasovali tudi samoprispevek, s katerim denarjem bodo uredili vaše kanalizacije, razširili, utrdili in asfaltirali pa bodo vse vaše poti. S tem denarjem bodo obnovili vse javne električne razsvetljave, koder so potrebne, (Obrne, Kupljenk in Slamniki), kjer do sedaj ni javnih luči ali pa so le-te zelo slabe. Nameravajo izgraditi cesto v Slamnike, ki je sedaj skorajda neprevozna.

Bohinjska Bela pa je tudi znana po številnih dramskih uprizoritvah. Tako so v zadnjih tridesetih letih imeli naslednje predstave: Imeli so 140 proslav, 52 uprizorjenih dramskih del z 256 predstavami, 8 folklornih nastopov in 6 tamburaških koncertov. S takšnimi dosežki in nastopi se more pohvaliti le malokdo.

To je bežen uvod v delo te mlade KS. Ne smemo pozabiti, da so ti kraji dali v NOV kar 93 aktivnih borcev, od teh jih je padlo 22, štirje so umrli v kazenskih taboriščih, trije pa so bili ustreljeni kot talci. Vsa vas je bila enotna in so vsi sodelovali v prid NOV. Kot so bili enotni med NOB, tako so enotni še danes, kar se odraža na vsakem koraku skozi te vasi.

Že 20. aprila 1941 so se zbrali prvi uporniki pri Blažu, Volfu Matevžu v Slamnikih komunisti iz Jesenic, Gorij, Bleda in Bohinja, katerega sestanka se je udeležil tudi prvoborec Andrej Prešeren iz Gorij. Prva vstaja se je izjalovila, toda pogoji za upor so bili dani. Partizanska vojska se je večala iz dneva v dan in tudi izvojevala svobodo. Ta zgodovinski dan si je KS Bohinjska Bela izbrala za svoj krajevni praznik. Glavna svečanost je bila uprizorjena prav na Slamnikih v hiši Matevža Volfa-Blaža. Proslava je potekala v vzdušju prijateljstva preživelih borcev in mladine ter aktivistov NOV. Recital o Titovi življenjski poti so izvajali člani Svobode iz Bohinjske Bele, sodelovali so pevci iz Radovljice, godba na pihala iz Gorij, slavnostni govornik pa je bil predsednik občine Radovljica ing. Polde Pernuš.

Jože Ambrožič

V pripravi na X. kongres ZSMS

Deseti kongres že rahlo trka na vrata mladinske organizacije, medtem ko pred njenimi stranskimi vrati še vedno čakajo na vrsto mnoge obveznosti in delovna določila, ki so bila sprejeta na devetem kongresu. In vse priprave na naslednjega bi stale na dokaj trdih nogah, če ne bi temeljile na trezni, pogumno odkriti oceni dogajanja v mladinski organizaciji in med mladimi sploh, na oceni dogajanja, ki smo jim bili priča v minulem pokongresnem obdobju in smo jim še sedaj — tam, kjer živimo in delamo.

Pri tem ne bi smelo iti za neko posipanje slabosti s pepelom objektivnih težav, marveč za stvarno in podrobno razčlenitev stanja, do katerega je prišla naša organizacija — od osnovnih celic pa tja do občinskih in republiških organov. Če seveda nočemo, da bi bila mladinska organizacija forumska, neprožna in zaprta, kar nam doslej mnogi očitajo (posebno velja to za našo OO ZSMS — lesna predelava »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica) in to včasih precej neopravičeno zaradi obilice sestankov, s sklepi, ki vise v zraku in končno obleže v predalu in zaradi nepravilnega odnosa posameznih funkcionarjev v našem TOZD do mladinske organizacije.

Branko Sodja

Vrednotenje zahtevnosti delovnih mest

Kadar govorimo o vrednotenju zahtevnosti delovnih nalog, hočemo odgovoriti na vprašanje, zakaj je naloga za njenega izvajalca bolj ali manj zahtevna. Prvi korak k razumevanju pojma zahtevnosti dela in k urejenemu nagrajevanju je, da uskladimo gledanja na vse elemente, zaradi katerih je delo zahtevno.

Dogajanja, ki jih opazujemo pri delu, so le končna faza v vrsti umskih procesov. Če hoče izvajalec delovne naloge napraviti tudi najmanjši gib, sproža proces, ki ga večinoma sestavljajo elementi umskega dela in ki ga lahko izrazimo z njegovimi značilnimi fazami. V vsako fazo delovne naloge se vključujejo vsaj nekateri izmed tehle temeljnih elementov umskega dela:

- sprejemanje informacij s čutili
- prenašanje informacij po živčnem sistemu
- razločevanje značilnosti
- dojemanje značilnosti
- preoblikovanje značilnosti
- istovetenje značilnosti
- pomnjenje značilnosti
- računanje
- odločanje
- prenašanje pozornosti
- prenašanje odločitve k delovnemu organu

Elementi umskega procesa pred oblikovanjem in med oblikovanjem odločitve so temeljni elementi, ki nam omogočajo opravljati vidno delo človeških mišic oz. gibov.

Načelno so vsi elementi, ki izražajo zahtevnost dela napisani v tako imenovani ženevski shemi iz 1950. leta in so naslednji:

- Človekovo delo je zahtevno:
1. ker se človek mora manj pripravljati
    - moralno
    - umsko
    - telesno
  2. ker človeka obremenjuje — ga utruja
    - moralno (neposredno in po okolici)
    - umsko (neposredno in po okolici)
    - telesno (neposredno in po okolici)

Izvajalec mora biti na delovno nalogo **pripravljen**. Ko se izvajalec naloge pripravlja, kopiči temeljne informacije, ki jih bo med delovnim procesom povezoval s primerjalnimi informacijami v smotno celoto. Razlikujemo tri skupine temeljnih informacij:

- znani predmeti, kot so: voda, drevo, hiša
- črke, številke, besede
- strokovni izrazi, pojmi, sheme, risbe, strojni elementi

Prvo skupino temeljnih informacij pridobimo že z udeleževanjem v človeški družbi, drugo skupino pretežno med temeljnimi šolanjem in tretjo skupino med strokovnim izobraževanjem za poklic.

Za vsako delovno nalogo mora njen izvajalec obvladati neko število temeljnih informacij, predvsem informacij iz tretje skupine. Delovna naloga je tem zahtevnejša, če mora njen izvajalec v zalogi hraniti več temeljnih informacij. Najmanjša zaloga za delovno nalogo potrebnih informacij je v povezavi z obsegom potrebnega **izobraževanja in izkustvi** in zato delno izraža zahtevnost delovne naloge.

Sam obseg temeljnih informacij še ne odraža vse izvajalčeve pripravljenosti za delovno nalogo.

Temeljne informacije mora izvajalec delovne naloge med delovnim procesom povezovati s primerjalnimi informacijami, ki izhajajo iz delovne naloge, narkar se mora **odločiti za dejanje**. Izvajalec delovne naloge posega v proces odločanja z bolj ali slabšo sposobnostjo za odločanje in kombiniranje. Če je ta sposobnost premajhna, izvajalec pri delovni nalogi ne more uspeti. Zato moramo pri vrednotenju še ugotoviti kakšne najmanjše sposobnosti odločanja mora izvajalec imeti, da lahko

delovno nalogo uspešno opravi. Ta del pripravljenosti imenujemo **spretnost**, in sicer karakterno, umsko in telesno. Če za uspešno opravljeno delovno nalogo pričakujemo večjo spretnost, je delovna naloga zahtevnejša.

Delovna naloga izvajalca **obremenjuje in ga utruja**. Pod normalnimi pogoji izhaja obremenitev samo iz delovne naloge. Pogoji okolice pa lahko to obremenjevanje samo še stopnjujejo. Zato obremenjevanje delimo:

1. neposredno obremenjevanje: — izvajalca delovne naloge obremenjuje:

- o skrb za izpolnitev delovnih obvez — moralno
- o informacijski procesi pri sprejemanju odločitev
- o napor čutil pri prenašanju in kontroliranju sprejetih odločitev
- o gibanje telesnih organov

2. posredno obremenjevanje: Poslabšani pogoji v okolici lahko izvajalca delovne naloge dodatno utrujajo kot npr.: prah, nesnaga, mokrota, plini, ropot, prehlad, poškodbe itd.

Prav tako se izvajalec delovne naloge bolj utruja, če je pri njegovi delovni nalogi udeleženi večje število izvajalcev, zato ker mora tem izvajalcem prilagajati večje odločitve.

V delovni nalogi najtežje ločimo moralno pripravljenost in moralno obremenjevanje. Zato večina metod pri vrednotenju zahtevnosti dela obe skupini zahtev združuje pod pojmom odgovornost. V odgovornosti zajemamo predvsem ekonomsko odgovornost, odgovornost za delo drugih in za varnost drugih.

Odnos med elementi, ki odražajo zahtevnost dela med pretežno abstraktnim in pretežno telesnim delom, je tipičen in naslednji:

Načelno je pri vrednotenju med abstraktnim in telesnim delom upravičena razlika samo v prvem področju zahtev, to je v pripravljenosti za delo. Za uspešno opravljane najbolj zahtevnih, pretežno abstraktnih del, je potrebno mnogo intenzivnejše in napornejše pripravljanje kakor za uspešno opravljanje najbolj zahtevnih pretežno telesnih del.

Odgovornost ter obremenjevanje oziroma utrujanje se lahko pri največji zahtevnosti v obeh vrstah del izenačujeta. Meja za človeško obremenitev je izčrpanje oziroma utrujanje se lahko pa v enaki meri pri abstraktnem kot telesnem delu. Način utrujanja po kriterijih, ki odločajo o zahtevnosti del, pa je za obe vrsti del različen.

SM

Gradili bomo skladišče

Že dalj časa je v Mojstrani potreba po skladišču za lepila in lake. Letos pa smo se odločili, da realiziramo te načrte in pristopimo h gradnji.

Sedanje skladišče imamo na Belci pod žago, kar je proti vsem predpisom, priročno skladišče pa je v Mojstrani, tako da moramo stalno voziti manjše količine iz Belce, kar nam povzroča še dodatne stroške. Velike težave nastopajo zlasti v

zimskem času, ko moramo sami skrbeti za pot od ceste do žage.

Novo skladišče v Mojstrani bo severozahodno od skladiščne lope. Lokacija povsem ustreza, saj ne bo ovirala nadaljnje razvoja Mojstrane. Načrti so v delu, v kratkem bomo pričeli z urejevanjem ustrezne dokumentacije. Sredstva so zagotovljena, saj smo jih že planirali v te namene.

A. Noč

Območna skupnost se uveljavlja

V začetku aprila je bilo zasedanje skupščine SIS za gozdarstvo gozdno gospodarskega območja Bled.

Pri pregledu sklepov zadnjega zasedanja je ugotovljeno, da se sečnja izvršuje po planu, da so prometnice grajene po predvidenem načrtu. Sredstva, namenjena za druge dejavnosti, so namensko trošena v skladu s planskimi predvidevanji.

V javno obravnavo skupščine daje predlog statuta, ki bo v javni razpravi dobil primerno obliko; na prihodnji seji ga bo skupščina sprejela s predlaganimi umestnimi popravki.

Od prodaje sortimentov (14%) od realizacije se formirajo sredstva za biološka vlaganja. Ta so določena že z zakonom in so namenjena za gojitvena dela, odkazila, prispevke SIS, urejanje gozdov in za raziskovalna dela. Tako bo treba ugotavljati potre-

be glede na različnost naravnih in proizvodnih pogojev in vlaganja usmeriti za skladnost razvoja posameznih TOZD. Tu bodo odločilnega pomena prometnice. Za pravilni razvoj kulture v sestoji, izkoriščanje teh bo pogoj za večje količine sortimentov in v kvalitetnejših vrstah lesa.

Gojitvena dela bodo tudi vnaprej z obnovo, nego tal, semenarstvom, varstvom, urejanjem, melioracijo prisotna in bo ta še načrtnejša v bodoče. Napredek semenarstva je predvsem očiten, saj je v zadnjem obdobju predvidenih 13 od prejšnjih 8 sadik na ha (slovensko poprečje).

Podan je bil tudi sečni predlog za leto 1977. Ta je predviden takole:

- Družbeni gozd:**
iglavci neto 74.800 m³
listavci neto 7.400 m³
Zasebni gozd:

- iglavci neto 49.500 m³
listavci neto 18.300 m³
Skupaj:
iglavci neto 124.300 m³
listavci neto 25.800 m³

Seveda pa bo realizacija etata odvisna od cene sortimentov in bo dejansko posekanega v zasebnih gozdovih bližje planskim predvidevanjem ob ugodnih cenah sortimentov. Za doseg teh količin pa bo še vedno velika zavora zaprtost sestojev. Tako bo tudi vnaprej iskati sredstva za gradnjo cest iz drugih naprav. Gozd brez prometnic bo zaostal, to pa predvsem v zasebnih gozdovih. Zaradi bojznosti, da bi preveč izčrpali gozdove (na plazovitih, hudourniških področjih) bo treba ta področja izkoriščati smotno. Dejstvo, da ima industrija le 77% krite potrebe za primarno obdelavo lesa, ostalo je treba uvoziti iz sosednjih republik, zato vse to narekuje boljše izkoriščanje domačih rezerv. Še na slabšem je predelovalna industrija (iverke, papir), ki ima le 55% domače surovine, zato je mnenje SIS, da se ta industrija v Sloveniji ne širi več.

Razprava je potekala tudi o posegu v gozdni prostor z vikendi in drugimi napravami. Izraženo je bilo več pozitivnih mnenj, več pa tudi negativnih zaradi prevelikih zaidalnih kompleksov, stilne gradnje, prevelikih in za gozdni prostor neprimernih zgradb, gradnje izven urbanistično urejenega centra, kar ni v skladu s problemsko konferenco o mehanizaciji in gradnji počitniških hišič. Vprašanje tras daljnovodov je zelo problematično. Elektrogospodarstvo ne upošteva gozdne zakonodaje. Ugotavlja se, da je zakonodaja elektrogospodarstva zastarela glede varstva narove.

V srednjeročnem programu je predvidena izgradnja 24 km gozdnih cest na blejskem gozdno gošoodarskem območju. Seveda je to znatno premalo za boljše iz-

koriščanje gozdov. Pašništvo naj bi se razvilo najprej na že obstoječih zanemarjenih pašnikih. Krčenje gozdov za te namene ne pride v poštev. Potrebe po pašji je treba ugotoviti in to obnavljati na področjih, ki so za to primerna. Ugotovljeno pa je, da se pašništvo razvija stihijsko na škodo prirastka. Nikakor pa ta razvoj ni predviden za širjenje pašništva v kvalitetne gozdove, v nižinah pa so travniki zaraščeni z grmovjem in travo, ki jih nihče ne izkorišča.

Potrebna bo večja zaščita vodnih izvirov, preprečevanje onesnaževanja in drugi posegi, ki kvarijo pokrajinski izgled. Med drugim skupščina predlaga gradnjo objektov v posameznih področjih, v določenih področjih pa jo odklanja. Tako se v tej smeri predvideva določen napredek za preprečitev stihijske in črne gradnje. Gozdna zemljišča imajo nizko ceno. Posamezni posestniki pa s tem kupčujejo in prodajajo take parcele tudi do osemkrat dražje.

Strokovna služba gozdarstva je določila posamezna gozdna področja za varovalni gozd. Izdelana je tudi karta teh površin. Te sestojke je treba zaščititi proti neprikladnim. Gozdovi na strmih obronkih ali bregovih voda so izpostavljeni vetru in vodi. Posebno je zaščititi gozdove v hudourniških območjih, kjer ti verujejo zemljišča pred vetrom, vodo, zameti, plazovi. Zaščititi je tudi gozdove v zgornji meji vegetacije. Vse te predloge je skupščina sprejela.

Take in podobne probleme smo obravnavali na skupščini. Dosti rezultatov prizadevanja je že vidnih. Več teh pa bo še vedno potrebnih za pravilne odnose do naravnega okolja in smotno izkoriščanje naravnih bogastev. Potrebno bo skrbeti za čimlepše okolje, kjer živimo.

Tand

Obrtniški sejem München '77

Na sejmu so bile razstavljene različne obrtne dejavnosti, toda razstavljalcev naše stroke je bilo zelo malo. Največ razstavnega prostora so imeli zasedenega proizvajalci strojev za lesno in kovinsko obdelavo. Od lesne stroke je bilo razstavljeno zelo malo oken v lesu, večinoma so bila plastična in kovinska. Razstavljena so bila kovinska polkna za okna v različnih barvah. Sobna vrata so podobna našim furniranim vratom SM5. Vsi razstavljajo stilska vrata in vrata z oboki. Vsi podboji so lepljeni v odprtino in nimajo nobenega vidnega vijaka. Kovinskih podbojev ni bilo videti med sobnimi vrati. Močan poudarek imajo na masivnih vhodnih vratih. Oni smatrajo vhodna vrata, kot ogledalo hiše, dočim garažna vrata tretirajo ločeno. Po večini so vsa dvizna vrata obložena z lesom ali folijo. Pri dviznih vratih imajo gotove spremembe, kar je tudi za nas interesantno, da se prilagodimo spremembam pri naših dviznih vratih. Zelo velik

pohištvu, kot je naše pohištvu »STUDOR«. Razstavljeno je bilo masivno pohištvo iz lamele, ki so bile v okvirjih, stoli in mize pa zvižane skupaj in se po izgledu primerjajo z našim novim pohištvom.

Smatram, da vsi proizvajalci mnogo bolj vrednotijo les, ga na različne načine obogatijo tako, da stranka oziroma kupec dobi res kvalitetno blago in da se mu ne zdi škoda odšteti večjo vsoto denarja.

Franc Zerovc

Tečaj iz varjenja tračnih žagnih listov

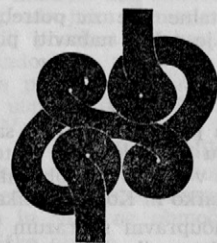
26. marca 1977 smo v brusilnici TOZD Podnart organizirali interni tečaj za električno varjenje in kaljenje tračnih žagnih listov.

Tečaj je vodil Jože Mandelj, pomagala sta mu Rudi Eržen in Vlado Gladek. Tečaj je bil organiziran z namenom, da se brusači orodja in rezil seznanijo z električnim varjenjem, ki je bilo doslej samo v Podnartu in poskušajo izboljšati kvaliteto varjenja.

Tečaja se je udeležilo 10 brusačev iz vseh TOZD. Z vsebino predavanja in praktičnih vaj so bili vsi zadovoljni. Načelno so se dogovorili, da bi v bodoče priredili več podobnih srečanj v drugih TOZD. Pri tem bi si izmenjali izkušnje in se pogovarili o problemih.

Ob tem smo ugotovili, da bi bilo koristno organizirati podobna srečanja tudi za druge poklice, na primer sušilničarje in druge.

Blaževič

pomen so dali zidnim in stropnim oblogam. Različni premazi, dimenzije, obdelava, ter različni profili, dajo oblogam poseben efekt, da v prostoru izgledajo nekaj posebnega — prijetnega, v tem primeru pa se obloge lahko smatrajo kot pohištven element.

Mnogo je bilo razstavljenega raznega pohištva. Iz masovnega pohištva je bilo videti podobno

Cepljenje - osnovno varstvo otrok

V čem je prednost?

Gino Levi

V nekaterih bogatih državah je za zdravstveno varstvo otrok že resnično poskrbljeno. Čista voda priteka iz pokromanih vodovodnih pip, otroci se rojeva-jo v sterilno čistih klinikah in kmalu po rojstvu jih že cepijo, proti nekaterim vrstam nalezljivi-vih boleznih.

Za večino ljudi industrializirane- ranega sveta, toda žal samo za majhno število ljudi v deželah v razvoju — za srečneže, ki sta jim avtomobil in hladilnik le kos standardne opreme, ne pa nedosegljiv luksus — je cepljenje otrok zgolj rutinski postopek, ki njihovim otrokom zagotavlja varnost pred obolenji. Mnogi teh ljudi so povsem dobrohotni ljudje, dobri državlja- ni, ljudje, ki bi se prav gotovo zgrozili že ob sami misli, da bi morali ubiti domačo žival ali magari celo zgolj drobno žužel-ko. In vendar! Koliko prav teh ljudi, ki so deležni dobrot so-odobnega sveta, pa ve, da v de-želah v razvoju vsako leto umre okrog 5 milijonov otrok, umre zaradi nalezljivih boleznih, ki bi jih s cepljenjem zagotovo lahko preprečili. Celó vse pridobitve sodobnega časa, televizija, radio, dokumentarni filmi in ilustrira- ne revije z vsemi njihovimi zgodbami in članki, z ničimer ne spreminjajo tega grozljivega dej-stva. In vendar bi samo s ceplje- njem otrok lahko preprečili mil-ijone tragičnih smrti.

Nepregledni milijoni

Milijonom necepljenih otrok, ki jim je smrt sicer prizanesla, pa so bolezni pustile drugačne usodne posledice. Okvare na možganih, ohromelost, zaostali so v rasti, imajo kronično bolna pljuča, so oglušeli ali celo oslepeli. Natančnega števila tako prizadetih otrok si niti misliti ne moremo, kajti dežele, ki se borijo s takorekoč nerešljivimi problemi revščine, lakote, boleznih in brezposelnosti ter nenačrt- nim naraščanjem prebivalstva, ne vodijo nobene statistike o življenju in smrti svojih prebi- valcev.

V manj razvitih predelih sve- ta se vsako leto rodi okrog 80 milijonov otrok, od katerih jih več kot 90 % nikoli ne vidi zdrav- nik ali zdravstveni delavec, ki bi jih s cepivom lahko rešil pre- nekatero otroške bolezni in nje- nih posledic. Kot v posmeh pa v bogatih deželah že več kot 90 % novorojenih otrok cepijo

proti davici, oslovskemu kašlju, tetanusu in ošpicam.

Zanimivo je tudi, da so prav veliki uspehi, ki so jih v na- prednih deželah v zadnjih 20 letih dosegli z imunizacijskimi akcijami, odvzeli ljudem strah, ki je bil včasih edina motivacija, da so starši dali cepiti svoje otroke proti boleznim, za katere niso vedeli ne imen in ne nji- hovih značilnosti.

Program SZO za izkoreninje- nje črnih koz — bolezni, za ka- tero ni zdravila — je privedel do tega, da te bolezni danes skoraj ni več. Vendar kljub temu cepljenje proti črnim kozam še ne smemo črtati iz zdravstvenih programov, zlasti ne v deželah, kjer so bile koze še bolezni v komaj minuli preteklosti tudi če bi oblasti kaj takega skušale kakorkoli opravičiti. Da smo koze povsem izkoreninili, bomo lahko rekli šele dve leti po zad- njem obolenju.

Ošpice — mnogo bolj nalezlji- va bolezen kakor koze — so nadvse resno opozorilo zdrav- stveni službi v Afriki in povsod, kjer se pojavijo. Med slabo hra- njenimi otroki pobere ta izred- no kužni bacil po enega od vsa- kih desetih obolenih otrok. In vendar, že ena sama doza sve- žega cepiva zavaruje 95 % otrok pred ošpicami za celih 15 let, najverjetneje pa za vse življenje.

Davica — akutna nalezljiva bolezen mandljev, požiralnika, grla ali nosu — terja vsaj 10 % smrtnih žrtev. Ta njena zahteva se v zadnjih 50 letih ni bistveno zmanjšala! Edini uspešni način preprečevanja te hude otroške bolezni je cepljenje z davičnim anatoksinom. To cepivo največ- krat kombinirajo še s cepivom zoper tetanus, tako dobljenemu »cocktailu« pa primešajo še ce- pivo zoper oslovski kašel (per- tusis), nakar takšno skupno ce- pivo poznamo pod imenom Di-Te-Per cepivo, s katerim pra- viloma cepijo že dva in trime- sečne dojenčke.

Tetanus — poznamo ga tudi pod imenom »otroški krč«, za katerega so značilni krči čeljus- nih mišic, zahteva kar 70 % davek smrti. Novorojenčki se okužijo s tetanusom zaradi ne- pravilno oskrbovanega in nego- vanega popka, kar je značilno in usodno prav v deželah ne- razvitega sveta.

Poliomielitis — akutno virus- no obolenje — ki povzroča otro-ško ohromelost, se pojavlja v mnogih, zlasti v nerazvitih de-

želah v obliki obsežnih epidemij, ki zajamejo predvsem otroke. Ohromelost dihalnih in požiral- nih mišic otrokom resno ogroža življenje, umrljivost pa doseže 10 % in več, a se s starostjo otrok še poveča.

Drugo nadvse resno opozorilo zdravstveni službi je **otroška tu-berculoza**, počasna, a zato tem zavratnejša bolezen, ki napade sicer le manjši odstotek otrok, vendar bi jih lahko tudi rešili, če bi jih pravočasno cepili s ce- pivom BCG.

S cepljenjem smo torej polo- mili zobe nekaterim smrtonos- nim boleznim, tako da vse tiste majhne probleme, ki še izhajajo iz nasprotovanja množičnemu cepljenju bodisi iz etičnih ali »zdravstvenih« razlogov, lahko brez skrbi zanemarimo kot ne- pomembne.

Problem je v nečem drugem. Suhe številke nam povedo, da moramo 97 % umrlih, še ne 5 let starih otrok iskati med otroki v nerazvitih deželah, kar povsem jasno kaže, kje tiči problem in kje se je treba lotiti dela. Pro- blem je torej v navedenih šestih boleznih, ki med otroki ne- usmiljeno terjajo svoj davek. K sreči lahko mnogo naredimo, da zavremo to nadvse tragično pot milijonov otrok v smrt. Prav to pa je tudi vodilo SZO, da se je odločila za »razširjeni program imunizacije otrok«.

Vsi strokovnjaki se strinjajo, da so dodatni denarni skladi, izboljšano načrtovanje in ustre- zna organizacija glavne postavke v imunizacijskem programu. Važnejše celo kot prenekatero znanstveno raziskovanje, zlasti kadar je treba reševati kon- kretne težave, ki zavirajo obsež- no in učinkovito pripravljeno imunizacijsko akcijo. Ob tem pa je treba upoštevati še potrebo po cepivih, ki bodo odporna proti vročini in ne bodo zahteva- vala zamrzitve, kar bi trenutno prišlo v poštev pri cepivu zoper črne koze.

UNICEF in SZO sta trdno od- ločena realizirati ta imunizacij- ski program, čim prej bo to mogoče, in ga v sodelovanju z razvitimi deželami uresničiti tudi v najoddaljenejših predelih sveta.

En dolar za eno življenje

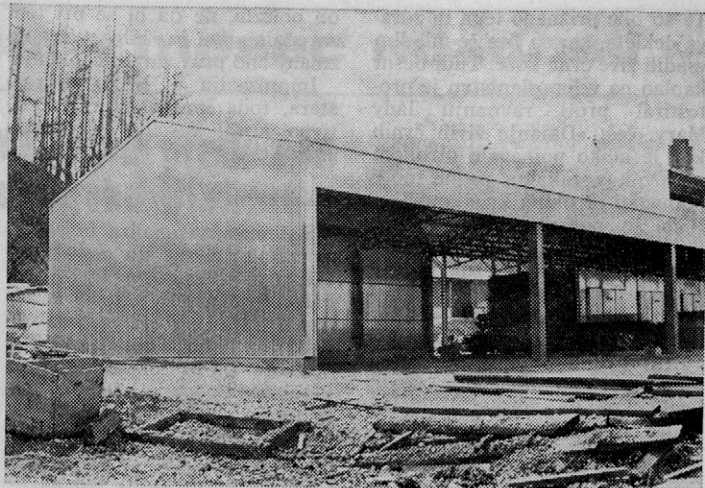
Vsi, ki lahko prostovoljno pri- spevajo v sklad za razširitev imunizacijskega programa, bi se morali zavedati, da je otroka moč obvarovati smrti ali posledic otroških nalezljivih boleznih z enim samim borim dolarjem (manj kot 20.— din)!

Najhujše ovire pri realizaciji imunizacijskega programa pa se- veda ne smemo iskati v medicins- kih dejavnikih, saj v resnici izhajajo iz povsem vsakdanjih težav, kot pomenijo terensko delo v oddaljenih odročnih pre- delih, vzdrževanje transportnih sredstev, preskrba goriva za vo- zila, ohranitev cepiva, da obrži imunizacijsko sposobnost, nad- zor, administracija — vse to so ovire, s katerimi se morajo naj- resneje spoprijemati realizatorji programa.

Usposabljanje in vzgoja oseb- ja, ki naj bi v posameznih de- želah prineslo cepljenje čim bliže otrokovemu domu, je edini način, da zagotovi uspeš- no realizacijo programa, kate- rega končni uspeh je odvisen zlasti od neprekinjenega nada- ljevanja do uspešnega konca.

Imunizacijska služba se bo lahko širila samo tako hitro in tako široko, kot je organizirana lokalna zdravstvena služba, pa nič hitreje in nič obsežneje. Oboje je namreč notranje pove- zano. Da bi jo finančno zmogli in da bi akcija prešla v trajno obliko, naj bi postala sestavni del službe za varstvo matere in otroka sploh.

Osnovna strategija, tako meni- jo na SZO, je strokovni pristop korak za korakom. Program naj se razvija po geografskih eno- tah in postopoma zajema nova področja, tehnološko naj se dopolnjuje z novimi, kompleksnej- šimi cepivi, ki zahtevajo poseb- no ravnanje, socialno pa s tem, da zajamejo predvsem najpo-

Novo skladišče za žagan les »TOZD Rečica«

trebnejše plasti prebivalstva. Le na ta način bo moč program utrditi in ga nadgrajevati.

Seveda pa je treba računati tudi z znatnimi socialnimi in ekonomskimi razlikami med de- želami v razvoju. Ena velikih nalog SZO je prav rešitev pro- blema, kako omogočiti vsem de- želam, da bodo lahko uspešno izkoristile vse dosedanje izkuš- nje tistih, ki so se s problemi imunizacije že uspešno spopri- jeli.

SZO si priznava, da bi izdelala smernice za načrtovanje, upravljanje in ovrednotenje po- sameznih programov, ki jih pre- izkušajo v sodelovanju s števil-nimi strokovnjaki prizadetih de- žel.

Zadeva je npr. povsem dru- gačna v Somaliji, kjer 70 % pre- bivalcev živi nomadsko življenje, pa je zato imunizacijsko akcijo treba načrtovati tako, da poišče- mo plemena ob vodnih zbiralni- kih, če hočemo priti do otrok in jih cepiti. Spet drugače je v Maleziji, kjer pride ena šolana babica ali negovalka na 2000 pre- bivalcev in je zato treba ceplje- nje otrok organizirati spet po- vsem drugače.

Pri tako široko zasnovanem načrtovanju je nujno potrebno poiskati skupni imenovalac, ki bo zagotovil uspešnost vsakega od imunizacijskih programov. To načelo velja za vsako akcijo. Prav to pa je tista imperativna nujnost, če hočemo dobiti pri- stanek in k akciji pritegniti vse prebivalstvo, ki je zajeto v pro- jekt. Bolj kot pri kateremkoli drugem zdravstvenem programu je v imunizacijskem programu treba poznati krajevne življenjs- ke navade, šege in verovanja. Nobene zdravstvene akcije nam- reč ni mogoče uprizoriti iz da- ljeve. V neki krajevni skupnosti bosta k zblizanju pripomogla TV ali radijski program, med- tem ko nekje druge zdravstve- ni vzgojitelj pride do ljudi lažje prek krajevnih ali plemenskih verskih voditeljev, vaških pra- vljčarjev ali pa vaških starešin, medtem ko bodo v tretjem kraju uspeli le gledališke in plesne skupine.

Zdravstvene službe lahko v sodelovanju z mednarodnimi organizacijami, kakršna je SZO, ustanovijo preproste kontrolne laboratorije, ki bodo nenehno bedeli nad kvaliteto cepiva in skrbeli za njegovo neoporečnost. Ni namreč vselej in povsod naj- pametneje in tudi najceneje iz- delovati cepivo v lastni režiji, če ga za 50 % ceneje lahko uvo- zimo koncentriranega iz tujine, v domačih laboratorijih ga pa samo razredčimo in ustekleni- čimo.

Važnost zmrzovanja

Pospesevanje in podpiranje te dejavnosti v posameznih deželah bi lahko zelo ugodno delovalo povsod, kjerkoli privatni zdrav- niki zahtevajo od oblasti veli- kanske vsote za cepljenje otrok, čisto s cepivi, ki so že izgubila svojo moč. Vladni akciji bi prav gotovo uspelo ustaviti to škodljivo prakso. Nekateri teh zdravnikov se sploh ne zavedajo, da zaradi nepravilnega zamrzo- vanja cepiva cepijo otroke z »mrtvo«, torej že povsem neupo- rabno (neustrezno) vakcino.

Ta problem pa ni samo stvar neodgovornih zdravnikov v me- stih, v veliki meri je namreč odvisen tudi od t.im. »mrzle verige«, ki jo sestavljata trans- port in uskladiščenje cepiva. »Mrzla veriga« je tehnično in organizacijsko — povsem ne- ustreznost v primitivnih predelih, da bi mogla ohraniti cepivo zo- per ošpice in poliomielitis vso dolgo pot od proizvajalca pa do otroka. Često poročajo o epi- demijah te bolezni med otroki, za katere oblasti vedo, da so bili cepljeni v ustrezni starosti in da so dobili tudi ustrezno koli- čino cepiva.

Taki nesrečni primeri rodijo resne etične in socialne zaplete, zlasti velja to za Afriko južno od Sahare, kjer se zelo boje ošpic, ki praviloma prinašajo samo smrt.

Pravilnost in ustreznost pre- voza ter uskladiščenja cepiva preverjajo z rednimi laborato- rijskimi testi, ki jih opravijo pri proizvajalcu. Testi naj pokažejo, da cepivo pri prevozu in uskladi- ščenju ni utrpelo nikakršne škode.

Ti vidiki pri vodenju imuniza- cijskega programa so glavni študijski predmet SZO, ki je pri- pravljen in vneta za razvoj na- cionalnih evalvacijskih sistemov ob ovrednotenju doseženih re- zultatov. Morda bi bilo potreb- no nekatere uspešne sisteme celo institucionalizirati. Ta bi zagotovilo uspeh na široko za- snovanih imunizacijskih progr- amih in drugih dejavnosti, ki bi jih izvajale nacionalne zdrav- stvene službe za splošno blagi- njo ljudstva.

NE LE ZA LJUDI, AMPAK Z LJUDMI

Lord Ritchie-Calder

Ko je neko odkritje novo, pravijo ljudje, da »ni res«, ko ga dokažejo, pa pravijo »nič novega«. Stotine milijonov ljudi so živi dokazi za uspešnost novo- odkritega cepljenja, pa je po drugi strani vendarle res, da imunizacija ni nič novega pod soncem.

Pred tisočletji je modrec, ki je znal opazovati, sklepati in svoja opažanja povezovati, ugo- tovil, da ljudje, ki so preboleli neko kužno bolezen, niso več zboleli za isto boleznijo. Stari Kitajci so to dobro vedeli. Prav tako stari Hindi. Tukidides, grški zgodovinar, je to skusil na lastni koži. Zbolel je za kugo, ki je leta 430 pr. n. š. razsajala po Atenah, in prebolel bolezen. Takrat je zapisal, da se za bol- nike in umirajoče ne bi nihče pobrigal, če se jih ne bi usmilili tisti, ki so kugo nekoč imeli in jo preboleli, ker so vedeli, da za to boleznijo ne bodo več zbo- leli.

Voltaire, steber prosvetljen- stva, pa glede cepljenja ni bil prav nič »prosvetljen«. Sam je skoraj umrl za črnimi kozami in vendarle se je neskončno raz- jezil na lady Mary Worthley Montagu, ki je namerno prene- sla črne koze na svoje otroke. Bila je žena angleškega velepo- slanika v Carigradu in je to svo- je ravnanje povzela po Turkih, ki so se tega naučili od Siraku- žanov, ti pa od Kitajcev ali In- dijcev. Sirakužani so namreč oskrbovali hareme in seraje Srednjega vzhoda s sužnjami.

Če bi vsi delali tako...

Še ni dolgo tega, ko sem po- slušal starega partizana — obe- nem pa je tudi naš upokojenc, ki je delal v obratu »Tomaž Go- dec« Bohi. Bistrica, ki je pri- povedoval o borbi, o partizanih in o svojem komandantu.

Kljub vsemu hudemu in tega je bilo veliko — je dejal, da je bil tisti čas zanj najlepši. Po- tem je razložil zakaj.

»Po koncu vojne in še leta potem je bilo pri nas toliko

borcev in ljudi, ki so jim po- magali ter sodelovali v NOB, da je prav čudno, da sovražnika nismo premagali že leta 1943.« To je dejal brez grenkobe, morda z malo ironije.

Naj mi ne zameri, če njegovo misel povežem z našim delom: Če bi vsi delali tako in toliko odgovarjali za vse, kar imamo zapisano v opisih dela, potem bi bili zares bogati.

Branko Sodja

Bohinjci na »Valu 202«

V ponedeljek, 4. 4. 1977, je go- stovala v naši temeljni organi- zaciji združenja dela — TOZD lesna predelava »TOMAŽ GO- DEC« Boh. Bistrica ekipa vala 202 — RTV Ljubljana za oddajo »Iz delovnih organizacij«. V od- daji oziroma v neposrednem prenosu — V ŽIVO ob 10.45 so predstavili našo TOZD Boh. Bis- trica:

Bučar Franc — oddelkovodja opažnih plošč

Sodja Branko — predsednik OO ZSMS

Strgar Alojz

Za uvod v oddajo »Iz delov- nih organizacij« je najprej spre- govoril novinar Božo Žabjek — RTV Ljubljana in orisal naše cel- lotno podjetje — LIP Bled.

Bučar Franc je kot oddelko- vodja opažnih plošč spregovoril kako dolga je pot, da nastane opažna plošča.

Predsednik mladine Branko Sodja — o življenju mladih in programu dela OO ZSMS ter o časopisu »Glasilo«.

Med tem pa je Strgar Alojz povedal nekaj o počitniškem domu v Seči pri Portorožu.

Branko Sodja

Te so bile priznane lepa in zdrava dekleta, ker so jim še mladim vsadili žive črne kozje. Tudi besni kaplan na veleposlaništvu je protestiral proti ravnanju lady Mary, češ: »Dajanje živih črnih koz je lahko pomagalo otrokom nevernikov, nikakor pa ne more pomagati otrokom kristjanov!«

Pa je pomagalo nevernikom in kristjanom. Bilo je seveda zelo tvegano, saj so na otroke prenašali žive črne kozje. Res so izbirali milejše primere, vendar niso ničesar vedeli o njihovi virulentnosti (kužnosti). Ne glede na uspešno prenašanje živih črnih koz na zdrave ljudi so neuki ljudje zagrozili Zabdielu Boylstonu, da ga bodo linčali, ker je ob epidemiji leta 1721 v Bostonu cepil svojega sina in dva črna sužnja ter poskrbel, da je žive črne kozje dobilo še 244 ljudi.

L. 1768 je Voltaire — tedaj 50 let starejši od takrat, ko je okaral lady Mary — preklical svoje prvotno mišljenje in nagovoril rusko carico Katarino na cepljenje 30.000 ljudi z živimi črnimi kozami. Carica je privolila v tvegani poizkus in dala cepiti tudi svojega sina velikega kneza Pavla. Od cepljenih je umrlo vsega 4 % ljudi.

Od kravjih dekel do Jennerja

Zdrava kmečka pamet je v mnogih deželah že davno ugotovila, da kravje dekle, ki so zbolele za govejimi kozami, nikoli niso zbolele za črnimi kozami. Edward Jenner, podeželski zdravnik, učenec velikega Johna Hunterja, je v tej ugotovitvi odkril možnost za preventivno cepljenje. Osem let je previdno proučeval svoja opažanja in leta 1796 naredil prvo vakcino (vacca = krava) na majhnem dečku Jamesu Phippsu tako, da mu je v kožo vtril gnoj z roke ene od kravjih dekel, ki je zbolela za govejimi kozami. Imunizacija je uspela.

Leta 1976 pa je cepljenje proti črnim kozam doseglo svoj višek. Zadnje primere črnih koz, v svetu s 4 milijardami ljudmi, so našli v gangeški delti, pod vzhodnim Himalaje, v južnoameriških džunglah, v pozabljenih predelih Etiopije in med nekaterimi nomadskimi plemeni. Zdravila proti virusu črnih koz, ko je ta že aktiven v bolniku, še nimamo, toda, če bolnika izoliramo in cepimo vse, ki so z njim kakorkoli prišli v stik, se bolezen ne bo mogla širiti. To strahotno bolezen, ki je morila in znakazila obraze, ki so jo našli v mumijah v egipčanskih grobovih, ter je divjala kot godzni požar v ponavljajočih se epidemijah in zdesetkala armade vojakov, ta bič človeštva so prignali do končnega izkoreninjenja. Akcija SZO za izkoreninjenje črnih koz ki pa še vedno zahtevajo nenehno čuječnost — je zatrla še eno veliko človeško nadlogo.

Ta dosežek je toliko pomembnejši, če upoštevamo skepsno, mračnjaštvo in organiziran odpor proti cepljenju. Množica, ki je z linčanjem grazila Boylstonu v kolonialnem Bostonu, je imela svoje različice v Evropi in Ameriki skozi vse 19. stoletje. Celo ko so nevarnost morebitnih reakcij na virulenco (katere nikoli ne smemo povsem odmisлити) znižali na najnižjo možno mero, se prav nič ni zmanjšal odpor proti obveznemu cepljenju (obveznemu zato, ker zaradi neuklonljivega nasprotovanja nekaterih niso smeli tvegati okuženja celotnega področja) in karantenskim predpisom. Celo slavni zdravniki, ki bi prvi morali upoštevati očitne dokaze o uspešnosti cepljenja, so odpor podpirali. Bernard Shaw, ki je videl v cepljenju napol divjaški obred, je v ostri satiri »Zdravnik v škripcih« zasmehoval sira Almrotha Wrighta, odličnega imunoterapevta v osebi sira Colensa Ridgeona (»opsonin« je namaz, s katerim namažemo povzročitelje bolezni, da ji bela krvna telesca raje pojedjo). In ko so črne kozje takorekoč izginile s sveta, so se še našli ljudje, ki so se pričkali o tem, ali je več tveganja pri cepljenju ali pa

ob boleznih, ne da bi se pri tem zavedali, da je bilo tveganje zmanjšano prav zaradi cepljenja.

Imunizacija je lahko že zelo stara, toda imunologija je relativno nova; večšina je postala znanost.

Klice imajo starši

Sistematična analiza in eksperimentalni dokaz sta morala počakati na Pasteurja in Kocha. Pasteur je moral najprej razveljaviti misel, ki je veljala do tedaj, da namreč živo nastaja iz neživega. Da bi dokazal znotnost te misli, je postavil trditve: »Klice imajo starše, kot jih imamo ljudje!«. Kakor je Koch pokazal, da je za identifikacijo treba klice osamiti, jo gojiti ter ugotoviti njen celotni življenjski potek in njen odnos do bolezni. Njegov zaplet z imunizacijo je treba pripisati zgolj slučajnim okoliščinam, kajti medtem ko je bil na počitnicah, so kulture kurje kolere, ki jih je pustil v laboratoriju, postale neaktivne. Vendar pa so ob cepljenju delovale preventivno proti okuženju z boleznijo. Oslabljeni virus je skozi več generacij ohranil svojo učinkovitost. Ta ugotovitev ga je privedla do odkritja cepiva zoper vranični prisad in steklino. Koch, mojster laboratorijske tehnike, je gojil organizme na želatini, uporabljal barvila za razpoznavanja mikrobov in kamero za trajni zapis. Odkril je bacil tuberkuloze in vejičasti mikrob azijske kolere. Pot za identifikacijo mikroorganizmov, povzročiteljev nalezljivih in kužnih bolezni ter umetnost cepljenja proti njim je bila tako odprta.

Vprašanje »zakaj« imunizacija pa je še vedno čakalo na odgovor. Zakaj npr. mrtev mikrob, ki ga vnesejo v telo, povzroči imunost? L. 1886 je odgovor našel Theobald Smith, ki je raziskoval bacil prašičje kolere. Če je živ bacil vbrizgal v goloba, je golob poginil, če pa je bacil poprej uničil z vročino, je povzročil odpor proti kužni infekciji.

L. 1893 je von Behring pokazal, da je serum živali, ki je bila okužena z davico, uporaben za preventivno ali terapevtsko cepivo proti bacilu davice. Bacil davice, enako tudi bacil tetanusa, streptokok škrlatinke, bacil griže in bacil botulizma izločajo strupe (toksine), na katere reagira živalski organizem tako, da začne proizvajati antitoksine, ki potem, injicirani v človeka, nevtralizirajo bolezen. Sočasno je Mečnikov pokazal na bela krvna telesca (fagocite) v tkivu v krvi, gibljive bele krvničke (levkociti) pohitijo namreč na kraj »nesrečec«, da bi »pometle« infekcijo iz krvi. »Opsonin« Almrotha Wrighta je pomenil »napraviti hrano okusno«, zato Shawov satirični opis »namazati bolezenske klice z namazom, da jih bodo bele krvničke rade pojedle«, niti ni bil povsem napačna misel, čeprav je bila še tako porogljivo mišljena. V krvi je bilo »izmerljivo« nekaj, kar je pripravilo bakterije za fagocite.

Bakteriologi, biokemiki, genetik, kemiki, ki raziskujejo beljakovine, in molekularni biologi so v različnih zaporedjih prodajali precej točno sliko, ki pojasnjuje vprašanje »zakaj?«.

Telesna obramba

Telo je kakor trdnjava, ki se upira napadalcem. Vsak človek ima svoje gene, izvzemši enojajčne dvojčke. Karkoli se ne sklada z našo osebno genetično izkaznico, naše telo zavrača. Krog in krog nas obdajajo različni mikroorganizmi, proti katerim smo s svojo zunanjo obrambo dobro zavarovani. Koža, če ni razpokana ali poškodovana, zadržuje bacile. Oči, ta občutljiva glavna vrata v svet, so prav tako dobro zavarovane s solzami, ki vsebujejo močan detergent (lysozim), ki topi bacile. Druga past za bacile sta nosna sluz in slina v ustih. Kihanje in kašelj sta prav tako oblika odpora proti tujim mikroorganizmom. Obloge prehodov v pljuča in želodec, posebej pa še v želodec sam,

delujejo kemično na mikroorganizme, svoje pa opravijo seveda tudi fagociti v tkivu. Toda če vsi ti obrambni mehanizmi odpovedo in škodljiv mikroorganizmi vdvo v kri, tedaj v telesu zatuli »rdeči alarm«.

Vsiljivce imenujemo »antigene«, obrambo posadko pa »protitelesca«. Za vsako vrsto antigenov je potrebna posebna vrsta protitelesca, vsaka bolezen zahteva namreč svoj način obrambe. Vzemimo na primer otroka, ki je zbolel za ošpicami, v njegovem telesu pa ni ustreznih protitelesca. Telo jih bo moralo šele narediti, medtem pa se bodo antigeni nevarno razmnožili. Napad antigenov in škoda, ki jo bodo povročili, dokler ne bo krenila v napad množica protitelesca, bo zelo velika. Toda po končanem boju bo v telesu ostala usposobljena posadka, obrambna sila, ki bo uspešno zavrnila morebitno naslednjo invazijo povzročiteljev ošpic.

To je poenostavljena zgodba o poteku mnogih podrobnosti, ki jih znanstveniki danes lahko natančno razložijo in reproducirajo. Imunizacija, ki je izšla iz prakse, potrjuje sedaj tudi imunološka znanost.

Danes poznamo že okrog 75 cepiv proti kužnim klicam in njihovim različicam. Različice so lahko zelo varljive, spomnimo se samo gripe, za katero vemo, da cepivo enega tipa ne »deluje« zoper gripo drugega tipa. Tako seveda vsak nov izbruh zahteva nove kulture novega tipa, da bi lahko našli ustrezno cepivo.

Presenetljivi uspehi

Znanstveni dosežki v boju proti epidemijam kužnih bolezni so presenetljivi predvsem po 2. svetovni vojni. S cepljenji preprečujemo obolenja, z zdravili, kemoterapevtski in antibiotiki pa uspešno zdravimo morebitna aktivna obolenja. V deželah, ki si danes že lahko privoščijo učinkovito in široko razvejano javno zdravstveno službo, lahko obvarujejo otroke že takoj po rojstvu pred mnogimi boleznimi, za katerimi so nekoč umirali milijoni otrok. Cela generacija mladih zdravnikov v teh deželah sploh še ni videla bolnika z nekaterimi nalezljivimi boleznimi, ki so bile komaj pred 50 leti še povsem običajne tudi pri njih.

To pa sveda ne velja za dežele v razvoju, kjer še danes umirajo milijoni otrok za povsem navadnimi nalezljivimi boleznimi, ki bi jih s cepljenjem mimogrede lahko preprečili. In prav tako so milijoni otrok, ki so bolezen sicer preboleli, pa so jim ostale take ali drugačne hude posledice: možganske poškodbe, paraliza, zastoj v rasti, poškodovana pljuča, gluhost in slepota.

Pred skoraj 30 leti je UNESCO (organizacija Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo) v enem svojih prvih poročil o socialnem stanju v svetu, zapisal:

Preprečevanje bolezni je prvi pogoj za ekonomski in socialni razvoj katerekoli skupnosti. Napredek vsake skupnosti je na koncu vseh koncev odvisen od tega, koliko bo znala zmanjšati bremena, ki jih prinaša slabo zdravje, kako razsipa denar s tem, da hrani bakterije in zajedavce, kako pospešuje socialno brezbriznost in tako onemogoča svojim ljudem, da bi se lahko razvijali v skladu z danimi možnostmi!

To je vrtljak revščine: bolezen — premajhna storilnost — nevednost — revščina — bolezen. Bolni ljudje ne morejo delati, da bi pridelovali hrano ali zaslužili denar zanjo, niti ne morejo vedeti, kako bi si pomagali. Iz revščine se razvije beda. Zaradi nedohranjenosti so še bolj sprejemljivi za okuženje. SZO in UNICEF, ki že več let najtesneje sodelujeta v boju za ljudsko zdravje po vseh delih sveta, sta potrdila to resnico v prenekaterih velikih akcijah; besežiranje proti tuberkulozi, preprečevanje frambezije in malarije, akcije proti tifusu, koleri

in rumeni mrzlici in, kar je bilo še pred 30 leti nekaj povsem nemogočega in neverjetnega, eradikacija črnih koz. Posebna skrb je veljala občutljivim starostnim skupinam, dojenčkom in majhnim otrokom. Govorimo o »nalogah za pomoč ljudem«, ki nas obvezujejo, da potencialno bogastvo vsake družbe — mladina — ne bo prizadeta ne socialno, ne telesno, ne intelektualno in ne emocionalno.

Od 80 milijonov otrok, ki se vsako leto rodi v Afriki, Latinski Ameriki in Jugovzhodni Aziji, je komaj 4 milijone uspešno imuniziranih proti nalezljivim otroškim boleznim. Medtem pa so v razvitih deželah strokovnjaki zaskrbljeni in vznemirjeni, ker so prav uspehi imunizacijskih služb v mnogih starših ustvarili prepričanje, da je cepljenje otrok nekaj samo po sebi razumljivega in zgolj rutina, pa pri tem sploh ne vedo, da je v nerazvitih deželah med umrlimi otroki kar 97 % otrok, starih pod 5 let, to pa samo zato, ker je imunizacijska služba slabo razvita ali pa sploh ne. To bi moralo biti opozorilo nevarnemu samozadovoljstvu in hkrati opomin vsemu svetu nasploh.

Prednost v razširjenem programu imunizacije otrok, kot jo predlagata SZO in UNICEF, imajo: davica, tetanus, oslovski kašelj, poliomieltis, ošpice in otroška tuberkuloza.

Davico so poznali v 17. stoletju v Španiji pod imenom »garrotilla«, bolezen, ki davi, ker se je v grlu naredila membrana in se je otrok zadušil. Njeni toksini zastrupljajo otrokov organizem in ga hromijo. Med 2. svetovno vojno so registrirali 600.000 primerov davice s 150.000 smrtnimi primeri. V Veliki Britaniji so pred zadnjo vojno našeli kakih 60.000 obolenj na leto, 3000 otrok pa je vsako leto za davico tudi umrlo. Leta 1958 je število obolenj padlo na vsega 80 z 8 smrtnimi primeri. Danes pa že en sam primer davice, kaj šele smrt, izzove pravo grozo. Šplošno cepljenje z anatoksinom davice je postalo rutinska zadeva za vse otroke.

Zal pa spet ni tako v deželah v razvoju, kjer se bolezen vsiljuje v nastajajočih mestih in na območjih, kjer si poprej v smrtni obliki sploh ni pojavljala.

Tetanus je opisal Hipokrates že pred 2400 leti. Glavni znaki so hudi mišični krči in značilni otrpni krči. Skozi vsa stoletja je bila bolezen najhujša smrtna spremljevalka armad na pohodu. Že manjša okužena rana je prinesla smrt. Cepivo zoper tetanus se je izkazalo že v 1. svetovni vojni, v drugi pa še mnogo bolj. Od 2.700.000 ameriških vojakov, ki so prišli v bolnišnico, jih je samo 12 zbolelo za tetanusom. Še danes pa je v nerazvitih deželah mortaliteta zaradi tetanusa zelo visoka, v nekaterih predelih celo 60 na 100.000. V prvem mesecu življenja pride 1 smrtni primer na 10 rojstev. Novorojenčki so namreč še posebej dovzetni za okuženje zaradi infekcije nezacepljenega popka.

Pertusis — oslovski kašelj je vsesplošen pojav. Čeprav ga imajo mnogi samo za otroško nadlogo in mislijo le na prečute noči ob bolnem otroku, je v resnici smrtonosna bolezen. 4/5 otrok, starih manj kot leto dni, umre ponekod prav za oslovskim kašljem. Razen tega pa moramo računati tudi s stalno okvaro pljuč. Z mednarodno standardiziranim cepivom se vsemu temu zlahka ognemo.

Zelo pripravno je Di-Te-Per cepivo, ker z eno samo injekcijo cepimo že dvomesečnega novorojenčka proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju.

Poliomieltis, ki so ga nekoč opredeljevali kot »otroško paraliza«, čeprav napade tudi odrasle, se zdi, ko da je le bolezen bogatejših slojev. Napadal je namreč dobro hranjene, zdrave in atletsko grajene ljudi v deželah z razvitimi zdravstvenimi službami. Med drugimi je paralizirala tudi Franklina D. Roosevelta. Epidemije so divjale vsako leto

v naprednih deželah ter pohabliale in ubijale tisoče in tisoče. Med Eskimi v Chesterfield Inletu, ki že po naravi niso imuni proti nalezljivim boleznim, je zbolel vsak peti. In prišel je čas, ko so odkrili Salkovo cepivo, inaktivni virus, ki se je v množičnem cepljenju zelo dobro obnesel. Vendar pa se je strokovni odbor SZO odločil za živo vakcino. Prednost žive vakcine je namreč v tem, da gre virus, varno oslabljen, po poteh dveh virusa, skozi usta v želodec in skozi črevo spet iz telesa. Zato dajejo to cepivo oralno. Odkar poliomieltis ni več bič človeštva, kot je bil še pred leti tudi v naprednih deželah, so pa najnovejši pregledi pokazali, da ga je v nerazvitih deželah več, kot bi pričakovali, pa naj bo na podeželju ali v mestih.

Ošpice niso več v naprednem svetu problem, ki bi zbuja skrb, so pa eden glavnih vzrokov umrljivosti otrok pod 5. letom starosti v Afriki, Latinski Ameriki in Jugovzhodni Aziji. Pa ne samo to, zelo rade namreč puščajo trajne okvare na pljučih, očeh in živčnem sistemu.

Otroška tuberkuloza je prav tako bolezen, proti kateri se s cepljenjem uspešno upiramo.

Vse, kar potrebujemo, je — volja

Pri vsem napredku, ki smo ga dosegli z imunizacijo in s preprečevanjem navedenih bolezni v razvitejših deželah, pa stojimo pred imperativno nalogo, ki jo moramo še rešiti. Znanje imamo, vse, kar potrebujemo, pa je volja. Dodatni skladi naj omogočijo SZO, da bo lahko pomagala v nacionalnih imunizacijskih programih.

SZO lahko začrta generalno strategijo, kajti situacije križem sveta so tako zelo različne, da vsaka zahteva drugačen pristop, vendar pa vse po isti generalni doktrini. SZO lahko zagotovi predvsem uporabnost in zanesljivost cepiv, čeprav sta prevoz in uskladičenje odločilne važnosti, možnosti za zamrzovanje pa v mnogih predelih sploh ni. To prinaša seveda resne težave in zaplete, kajti uporaba neučinkovitega cepiva bi razočarala vse tiste, ki so cepljenja potrebni, hkrati pa bi v njih zbudila tudi maščevalen odpor proti cepljenju sploh. Razen skrbi za cepivo lahko SZO pomaga tudi pri organizaciji in vodenju posameznih nacionalnih akcij.

Pri vsem tem pa glavni problemi niso medicinskega značaja, pač pa bolj finančnega, logističnega (upoštevanje časa, transporta, prostorov ipd.), nadalje problem lokalnega osebja, osnovne zdravstvene službe, delca nacionalnih oblasti in zavestnega sodelovanja vseh, ki so kakorkoli vključeni v projekt.

Vse izkušnje zadnjih 30 let so pokazale, da je vse, kar so kje naredili ZA ljudi, vselej manj učinkovito kot pa, kar so naredili Z ljudmi. Najvažnejše je sodelovanje na krajevni in osebni ravni. Zato pa je seveda treba do kraja poznati krajevne navade, šege in verovanja. Odredbe in opomini so kakor cepivo, ki ne »primex«. Lepaki, letaki, filmi, radio in TV so lahko v veliko pomoč, vendar šele potem, ko smo v ljudeh že zbudili zaupanje. Zbuditi zaupanje pa lahko pomagajo dobri sosedje, zaupni prijatelji, vaški starešine, pripovedovalci pravljic in celo potujoči pevci, skratka, tisti, ki najbolj pozna posebnosti in značaj ljudi.

Prav to pa je tisto, česar ni mogoče narediti ne iz Ženeve in ne iz New Yorka.

**Dopisuj
v svoje
glasilo!**

Udeležba OO ZSMS na proslavi »Prežihovo '77«

Dne 17. 4. 1977 je bila v Ravnah na Koroškem proslava ob počastitvi Titovega rojstnega dne, štiridesetletnice prihoda tovariša Tita na čelo ZKJ in štiridesetletnice ustanovitve ZKS na Čebinah.

Glavni organizator te velike proslave je bila taborniška organizacija. Ker je imela tudi naša OO ZSMS v programu dela udeležbo na proslavi, smo organizirali poseben avtobus, ki nas je odpeljal dne 17. 4. 1977 ob 6. uri iz Boh. Bistrice proti naši lepi slovenski Koroški.

Naša prva postaja je bila v Trojanah, kjer smo se srečali z

proslavo nas je obiskala tudi zvezna štafeta, katero je nosil načelnik odreda koroških jeklarjev in aktiven tabornik Franc Miran. Pozdravno pismo pa je prebrala Marjetka Predika. Slavnostni govornik na tej proslavi je bil sekretar ZSMS Vito Habjan, spomenik našemu pisatelju Prežihovemu Vorancu, pa je odkril Bratko Kreft. Kip Prežihovemu Vorancu je delo kiparja Petra Jovanoviča. Proslavo pa so povezovali recitacije in pevski zbor. Na »Prežihovo 77« se je zbralo preko 10.000 mladincev in mladink iz vse Slovenije, pa tudi mladi iz avstrijske Koroške in

Prireditveni prostor PREŽIHOVO '77

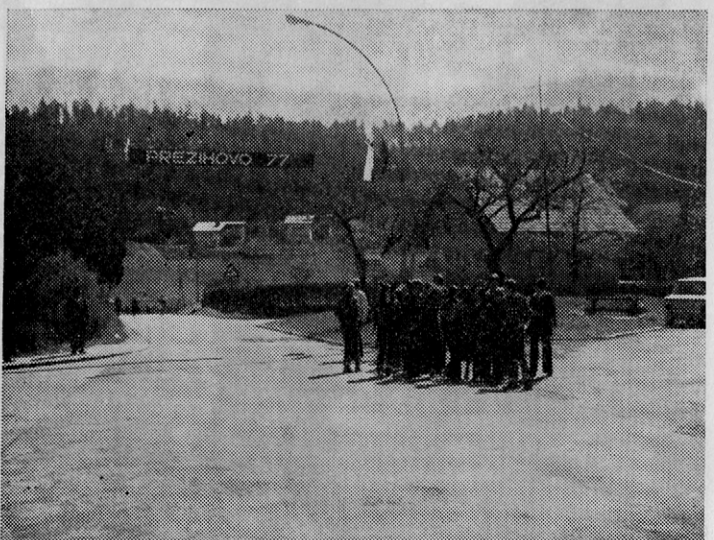
radovljiško mladino in nato nadaljevali pot proti Ravnah. Iz Raven smo krenili proti Preškemu vrhu, kjer je bila osrednja proslava. Na Preški vrh smo prispeli lačni, zato smo šli v Kotle, kjer smo si privoščili obilno malico, nato pa veselo krenili nazaj na Preški vrh, kjer smo prisostvovali proslavi. Med

Italije so ji prisostvovali.

Preživeli smo nekaj lepih in prijetnih uric. Ni manjkalo petja, smeha, mladostno smo bili razpoloženi.

Ob slovesu smo sklenili, da se bomo podobnih srečanj še udeleževali.

Jelka

Skupina udeležencev OO ZSMS »Tomaž Godec« Boh. Bistrica v Ravnah na Koroškem

Delo in težave OO ZSMS Lesna predelava »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica

Letos je po programu naše osnovne organizacije dela zelo veliko. Dela smo se lotili resno in tudi program dela za prvo tromesečje smo izvršili. Tako kot pri vsaki DPO, so tudi pri mladinski organizaciji težave. Včasih imam občutek, da bi bilo bolje, če mladinske organizacije v našem podjetju ne bi bilo, ker nekateri mislijo, da na naših sestankih »mlatimo prazno slamo« in da je sestankov preveč. Samo meni se zdi, da je delo mladinske organizacije potrebno, ker je mladega človeka treba zaposliti ne samo na delovnem mestu, ampak tudi na področju, do katerega ima mlad človek interes. Premalo mladih je vključeno tudi v delo osnovne organizacije. Nekaj krivde nosi tudi predsedstvo OO ZSMS, ker si ne znamo pravilno organizirati dela. Samo vsak začetek je težak in tudi naše delo bo čez nekaj časa pravilno teklo naprej. Pravimo, da na mladih stoji svet. Tov. Tito poudarja: »Tisti narod, ki ima tako mladino kot je naša, se mu ni treba bati prihodnosti«. Samo v praksi se tega zelo malo držimo. Mladina mora tudi odločati ne pa samo delati. V predstavnih organih je premalo zastopstva mladih. Kako se bomo mladi znašli na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih, če se jih ne bo že sedaj privajalo na takšne naloge. Tudi med mlado generacijo so dobri in slabi, tako kot med

starejšimi. Le napake mladih vsakdo prej vidi, ker si predstavljajo, da mora mladina biti idealna.

Naša OO ZSMS je v mesecu januarju:

— udeležila pohoda po poteh partizanske Jelovice

— organizirala mladinsko politično šolo v Boh. Bistrici

— nekaj mladih se je vključilo v IGD »TOMAŽ GODEC« v februarju:

— udeležili smo se pohoda na Stol, smučarskih tekmovanj v okviru TOZD občinskega sindikalnega prvenstva v smučarskih tekih, za Trnovski maraton pa se je prijavilo 18 udeležencev v marcu:

— organizacija izleta v Planico

— nastop narodnozabavnega ansambla

— snemanje oddaje mladina sebi in vam

— udeležba na proslavi »Prežihovo 77«

— organizacija zvezne štafete skozi Boh. Bistrico.

Konec tega meseca pa nas čaka še delovna akcija v okviru TOZD. Mislim, da smo v tem kratkem času dovolj naredili. Skušali bomo izboljšati delovno disciplino in sodelovanje z drugimi DPO ter tako dokazati, da naša osnovna organizacija resnično dela in tudi na sestankih ne »mlati prazne slame«. Jelka

Poročilo iz MPŠ akcija v TOZD

V petek, 22. aprila, soboto, 23. aprila in nedeljo, 24. aprila, sem se kot predsednik komisije za SLO in DS udeležil mladinske politične šole za področje ljudske obrambe in družbene samozaščite. Šola je bila v hotelu Mladinski dom v Bohinju.

Navedel vam bom program dela šole. Obravnavali so devet tem:

1. tema Klasiki marksizma o oboroženem narodu in mednarodno vojno pravo

2. tema Vloga in naloge ZSMS ter ostalih družbenopolitičnih organizacij pri uresničevanju sklepov republiškega posvetovanja o LO ter sklepov in stališč problemske konference SZDL o pripravljenosti in aktivnosti pri krepitvi obrambnih priprav. Predaval nam je tov. Zoran Soln, sekretar KO za DS pri predsedstvu RK SZDL Slovenije

3. tema Ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij. Predaval je tov. Ariglav Bodin, RO ZZB NOV Slovenije

4. tema Preventiva in vzgoja v cestnem prometu. Predavatelj Gorazd Gorlič RS za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

5. tema Civilna zaščita. Predavatelj Mišo Pupis, svetovalec RS LO

6. tema Vloga in naloge družbenopolitičnih organizacij pri krepitvi družbene samozaščite. Predaval je tov. Hinko Bratuš, republiški sekretar za notranje zadeve

7. tema Priprave za sejo republiške konference ZSMS o ljudski obrambi. To delo smo imeli po skupinah

8. tema Priprava in potek pohodne akcije po poteh enot NOV

9. tema Aktualne naloge komisij za LO in DS pri P OK ZSMS. O teh nalogah nam je govoril vodja šole tov. Lado Goričan.

V tej šoli so sodelovali vsi predsedniki OK ZSMS iz cele Slovenije. Iz naše občine pa sva sodelovala tov. Peterman Jože, predsednik iz OK za SLO in DS in jaz. Upam, da mi bo ta šola koristila pri delu v naši OO ZSMS ter da bom poskušal to prenesti na vse naše mladinke in mladince.

Tone Medja

Mladinska delovna akcija

»Tomaž Godec« Boh. Bistrica V preteklem letu je minilo 30 let od prve zvezne mladinske delovne akcije. V tistih letih je mladina navdušeno udarniško gradila novo Jugoslavijo. Sad njenih pridnih rok so stotine kilometrov cest, železnic, vodovodov in številni objekti.

V soboto, 30. aprila 1977, je osnovna organizacija ZSM, lesna predelava »Tomaž Godec« Boh. Bistrica organizirala udarniško delo pod naslovom OČISTIMO naše podjetje. Akcije se je udeležilo 35 delavcev — mladih. Delovna akcija zasluži vse priznanje, še posebno pa je treba pozdraviti udeležbo nekaterih starejših in mlajših sodelavcev. Akcijo so vodili tov. Anton Stare, Langus Franci in Mencinger Franc. Se posebno pa se zahvaljujemo vodstvu tovarne, našemu mladincu Arh Antonu, ko je

pripeljal s seboj vprežno moč, konja, kajti s 3 viličarji se ne da urediti, nadalje Arh Jaku, ko je na bližnjem hribu Rebru cel dan delal prvomajski kres, katerega smo se zvečer tudi udeležili stari in mladi.

Branko Sodja

Ta naša mladina

»Ta naša mladina«, pravijo starejši ljudje. Vsak pa živi in tudi preživi svoja mladostna leta. Preživi jih tako ali drugače, kakor mu dopušča družinska vzgoja, okolje in drugi faktorji, navsezadnje pa kakor si jo kroji sam.

Ponavadi mladini pridige in nasveti niso preveč všeč. Pogosto ugotavljajo, da so starejši starokopitni in nevedni. Resnično povedano da bodo tudi mladi za njimi prišli v zrele leta, v takšno nestrokovno nazvano »starokopitno mišljenje« in obsojali bodo tiste, ki bodo prihajali po starostni poti za njimi. Vedno se je v zgodovini dogajalo tako. Mlad človek lažje sprejme družbene spremembe in novosti vseh zvrsti, starejši pa preživijo svojo mladostno vneto in hitro prilagodljivost. Prav zato ostane marsikdo iz starejših vrstnikov zvest svojim trdnim nazorom in neomajnim prepričanjem.

Včasih je tudi tako bilo, v današnji dobi se dogaja prav pogosto, da nastanejo konflikti in spori med mlajšimi in starejšimi. Odvisno je spet od človekovega značaja, eni spor bolj občutijo, drugi pa manj.

Starejše včasih slišimo, ko mlajše obsojajo z besedami: »Ko sem bil jaz mlad, mladina ni bila takšnega vedenja. Bilo je vse drugače!«

Modrijan Sokrat, ki je živel od leta 470 do 399 pred našim štetjem, je dejal: »Naša mladina ljubi razkošje: ima slabe maniere, prezira avtoriteto in nima nobenega spoštovanja do starosti. Hočejo vse bolj vedeti kakor njihovi učitelji.« V Babilonu so našli na lončeno ploščo vrezane besede, pred najmanj 3000 leti: »Ta današnja mladina je popolnoma pokvarjena, hudobna in lena. Nikoli ji ne bo uspelo, da bi ohranila našo kulturo.«

Jaz pa pravim, da dandanašnji mladi le niso tako slabo vzgojeni, neznosni ali še kaj drugega. Takšni so kakor vse mlade generacije prej. So veseli, muhavi in tudi zlobni. To pa je lahko tudi star ali mlad človek, kot smo vsi samo ljudje.

Če se ozrem okoli sebe, se v naši delovni sredini mladi prav dobro razumemo. Je že tako, da gredo mladi k mladim, da hitreje najdemo stik, kot s starejšimi. Starejši, posebno matere z otroci grede z materami bolj skupaj v pogovoru.

Včasih za kakšnega rečejo: »Jej, kako je še neumen.« Kot bi bil malce zavisten, saj so morda zanj isto rekli pred 10, 20 leti. Mislim pa, da sta olika in bonton na obeh straneh vedno manj opazna. Mladi so bolj zamerljivi kot včasih, odgovarjati si upajo več kot nekdanj. Starejši pa jim tudi premalo povedo, pregrobo svetujejo in tako na obeh straneh ni zaželenih rezultatov.

Takole premišljam o mladem človeku, ki dela s starejšimi vred, ga opazujem in se z njim pogovarjam. Ugotovim, da le ni tako v poprečju slab, kot mislijo nekateri. Razumeti jih moramo, prav in pametno se je treba z njimi pogovoriti, lahko bomo z njimi živeli.

Navsezadnje vedno mlajši zamena starejšega v delu, doma, v proizvodnji in vodstvu, v organizacijah. Življenje pa teče mladim naprej — zagrenjeno ali vedro, veselo ali žalostno in tudi tistim bo podobno, ki bodo prišli za njimi.

V. B.

Smučišča na Kaninu

ATC »Bovec« nam je poslal obvestilo o njihovih smučiščih na Kaninu, kamor vabi smučarje na prijetno spomladansko smuko. Z ozirom na veliko število smučarjev v našem kolektivu, vam ga posredujemo:

Dragi prijatelji smučanja!

Ugotavljamo, da večina smučarjev ne ve, da je na Kaninu, edinem visokogorskem smučarskem centru v Jugoslaviji, možno smučanje vse do konca meseca junija. Letošnja izredna obilica snega pa bo smučarsko sezono podaljšala tudi v mesec julij.

Do sredine junija so vam na razpolago smučišča v Skripih med postajo C in D. Proga je do tega datuma dolga 2000 m, višinska razlika pa znaša 600 m. Tu obratuje krožna kabinska žičnica kapacitete 900 oseb na uro. Po 15. juniju pa prenesemo 2 vlečnici v Veliki Graben. Tukaj je proga dolga 400 m višinska razlika pa znaša 150 m. Kapaciteta obeh vlečnic znaša 400 oseb na dan.

Žičnica na Kanin je dolga 6000 metrov in premaga višino 1800 m v času 35 minut. Cena povratne karte znaša 40.— din, dnevno 70.— din in tedensko 300.— din. Za skupine in sindikate nudimo posebne popuste. Poleg gondolske žičnice se nahajata še dve prenosni vlečnici. Trenutno je na postaji C 300 cm snega, na postaji D pa 700 cm. Žičnica obratuje vsak dan razen ponedeljka ob 8.00, 9.00, 11.00, 13.00 in 15.00. Ob ponedeljkih vršimo redna vzdrževalna dela žičnice in zato pelje gondolska žičnica na Kanin le od 9.00, s Kanina se pa vrača ob 15. uri.

Žičnica obratuje po tem urniku skozi vse leto, saj je Kanin prijetna izletniška točka ob vsakem letnem času.

Kaj vam poleg smučišč še lahko ponudimo?

— Penzion v naših hotelih Alp (po ceni 160.— din po osebi v dvoposteljni sobi) in Kanin (po ceni 200.— din po osebi na dan v dvoposteljni sobi). Skupinam in sindikatom nudimo za bivanje nad tri dni posebne popuste. Če koristite v naših hotelih

penzion, dobite zjutraj, pred odhodom na Kanin blok, ki vam omogoča koriščenje penzijskega kosila na Kaninu, v naši restavraciji Prestreljenik na višini 2202 m. Naša restavracija ima 400 sedež.

— Vsi gostje naših hotelov imajo brezplačno na razpolago bazen v hotelu Kanin (dimenzije 16 x 8). Imamo tudi sauno (cena 30.— din za 1 uro) ter možnost podvodnih masaž v samem bazenu (cena 10.— din za 10 minut).

— Vsak dan razen torka imamo v hotelu Alp plesno glasbo, kegljišče pa obratuje dnevno od 16. ure do 23. ure, razen ob torkih.

— Za skupine, ki želijo vaditi v telovadnici, lahko brezplačno nudimo sodobno urejeno telovadnico bovške osnovne šole.

— V obeh hotelih imamo TV aparat namenjen gostom.

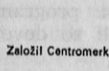
Okolica Bovca z dolino Trente je polna edinstvenih prirodnih lepote, ki privlačujejo vedno večje število ljubiteljev narave, saj so zelo redki kraji, ki se lahko pohvalijo s tako nepokvarjeno in čisto naravo ter kristalno čistimi rekami.

Želimo, da se sami prepričate o naših smučiščih, da bi vaše člane lahko informirali o možnostih smučanja pri nas. Zato vas vabimo, da nas obiščete. V prilogi vam pošljamo potrdilo, ki vam omogoča brezplačno prenočišče v dvoposteljni sobi in dnevne karte za žičnico.

Prosimo vas, da o svojem obisku obvestite po telefonu (065) 86-021 našega vodjo prodaje tovariša Šuligoja ali vodjo recepcije tov. Žagarja. V našem hotelu Kanin vas pričakujemo do konca julija katerikoli dan.

Na svidenje!

ATC BOVEC

konferenca osnovne organizacije sindikata

lip bled

daje

PRIZNANJE

OSNOVNI ORG. SINDIKATA TOZD MOJSTRANA

ZA USPEŠNO ORGANIZACIJO

ZIMSKO-ŠPORTNIH TERMOVANJ

1976/1977

BLED, 20.4.1977

predsednik
štefan banko

Štefan Banko

Založil Centromerkur — Ponatis prepovedan

Za razvedrilo

RESNICA

Dijak vpraša profesorja: »Oprostite, tovariš profesor, rad bi vedel, če je res, da je bil vaš oče pastir?«

»Seveda je res! Zato pa moram jaz, njegov sin, še danes pasti nekaj oslov...«

UVOŽENO IZ VZHODNE NEMČIJE, BREZ CARINE

Trije vzhodnonemški delavci se pogovarjajo v zaporu: vsak pripoveduje, kaj se mu je zgodilo.

»Mene so obdolžili sabotaže«, pravi prvi. »Vsako jutro sem zamudil službo, ker mi je ura zastajala.«

»Mene so obdolžili vohunstva«, je rekel drugi. »Nekoč sem prišel pet minut prezgodaj, ker mi je ura prehitela.«

»No, vidita,« je razložil tretji. »Moja ura je bila vedno točna. Pa so me obdolžili, da sem jo kupil na zahodu.«

V MUZEJU

(prevod iz revije Magazine)

Obiskovalec se je nahajal v prazgodovinskem oddelku v muzeju. Zagledal je ogromnega dinozavra.

»Moj bog,« je rekel muzejskemu kustosu, »in vi trdite, da je ta dinozaver star 1.700.007 let. Absolutno ne verjamem, kako so mogli tako natančno izračunati njegovo starost.«

Kustos pa mu je razložil:

»Jaz pa dobro vem. Vidite, ko sem sém prišel službovat, je bil dinozaver star 1.700.000 let, jaz pa to službo opravljam že 7 let.«

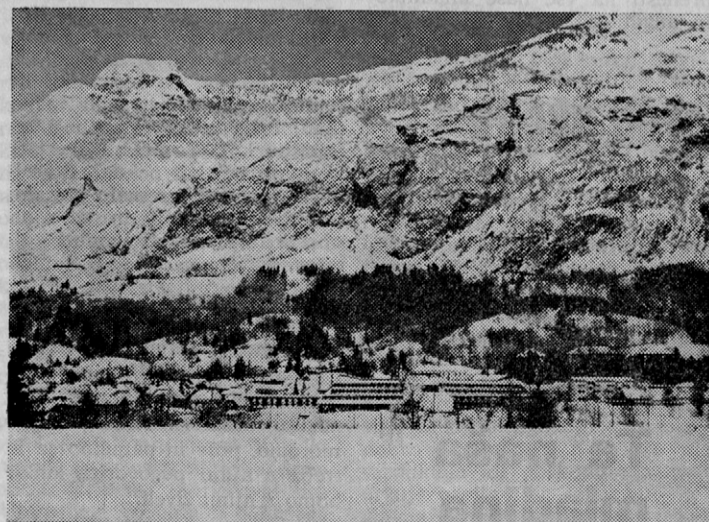
Učitelj: »Imamo dve vrsti glagolov. Naštej jih, Tinče!«

Tinče: »Dovršene..... in nedokončane!«

Mama vpraša Mihca: »Mihec, kaj je rekel atek, ko si razbil okensko šipo?«

Mihec: »Da boš zdaj skozi okno v miru ragljala s sosedom!«

28. maja 1977 bo odšel na službeno vojaškega roka v Bovec naš mladinec SODJA Danijel, sedaj v predsedstvu OO ZSM kot predsednik komisije za idejno-politično delo. Obenem pa je navdušen športnik. Vsi mi želimo v prihodnje mnogo uspe-

hov in sreče, da bi mu dnevi v vojaški suknji čimprej minili in da bi se zdrav vrnil med svoje sodelavce, mlade.

Tvoji mladi iz predsedstva OO ZSMS »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica

Član uredniškega odbora na rekreaciji

Boj proti raku

(prevod iz angl. j. Science and the Natural of Life)

»Ne vem, kaj o meni mislijo ljudje; jaz pa se sam sebi zdim le otrok, ki se igra ob morju in se pristrčno razveseli, če sem pa tja najde gladkejši kamenček ali morda malo lepšo školjko. Ves veliki ocean resnice pa se še vedno širi pred menoj neznanostno kam.«

(Isac Newton)

Človek ni edino živo bitje, živi v sredi živih organizmov, od njih je tudi odvisen. Življenje pa je kakor pletenina, v katero je človek zavil. Človek se je razvijal kot Zemlja in kot vsa živa in neživa bitja na njej. Človek kakor žival skrbi za hrano, za dom in varnost. Kot vsaka žival tudi umre in se nadaljuje v rodovih. Človek pa se od živali razlikuje po sposobnosti, da razvija svoje možgansko obzorje ter po kulturi. Z besedo kultura pa mislimo skupek idejnih vrednot. Brez tega bi bil človek zelo reven, v razvoju se pripravljajo poti za prihodnost. Človeka žene naprej želja po novem odkritju. Že od vsega začetka je raziskoval svet okoli sebe, analiziral je probleme in skušal najti rešitve.

Kulturne vrednote se zbirajo v znanosti. Znanost je pot k razumljivim celotam, znanost odpira pota prihodnosti.

Ni težko razumeti, zakaj bi človek rad, da bi mu znanost odvzela breme in ga rešila trpljenja.

Kam na oddih?

Minil je letos muhasti april, že v mes'cu maju smo, ko vse cvetě.

Podijo nam različne misli se po glavi, kako in kam na dopust bomo potovali.

Kdor hoče dobro in luštno se imeti, v naš dom — v Sečo gre poleti. Kdor pa željan je lepših plaž, drugih poti, odrajal tja bo, kot mu srce veli!

Regres, kot vsako leto, smo dobili. tudi z denarnih reši nas težav, da lažje vsak dopust bo plačeval! Ako pa ciljev nimaš, boš doma ostal!

Dopust — vsi prav'jo — mora biti. Domače, službene skrbi pustiti. Za kakšen teden ali dva se odpočiti v današnjih časih se zares pozna.

Kje bomo letos letovali, gotovo v maju vsakdo ve. Želimo si le sonca mnogo, košček sreče in zdravo srce!

Vesna

V današnjih časih nas teži vprašanje »raka«. Nihče ni kriv če se mu ne posreči rešiti nekoga znanstvenega problema. Toda če ne uspe kakšna teorija, se je treba takoj vprašati, zakaj ni uspela. Že sama beseda Rak nas navdaja z žalostjo. Spoznamo pa raka po rasti celic. Rakaste celice so zahrbtnje, brezobzirno uničujejo celice našega organizma.

Če poskušamo najti neko snov kot povzročitelja raka, moramo isto snov ugotoviti kot aktivno snov v rakastih celicah.

Rakasta celica ni pod kontrolo, zato se brez kontrole razmnožuje. Znanstveniki pravijo, da je v rakastih celicah dosti mlečne kisline. V letu 1926 je nek znanstvenik podal teorijo, da so povzročitelji raka črvički. Povzročitelj raka je bil kasneje virus, pa tudi bakterija. Toda ni bilo dokazov, teorija ni obveljala.

Kako zdraviti raka?

Zdravijo ga s popolnim iztrebljanjem rakastih celic, z radikalno operacijo. Zdravili pa bi lahko tudi drugače. Z zdravilom bi uničili rakaste celice, toda pri tem bi poškodovali tudi zdrave celice. To je tako, kot če zaradi okuženih zajcev pobiješ vso pasmo.

Rakaste celice se trmasto upirajo uničenju. Boj z rakom ostane še vedno boj z neznanim. Toda nekega dne se bo vendarle našlo zdravilo, morda je tisti čas že blizu.

Vesna

Logija tri — problemov ni (?)

Pohištvu! res ni več nesrečen, noben tud' moče biti večer. Če plače v kasi gredo gor, še ni rečeno, kdo je nor.

Če vzamemo jih osemdeset v precep, bomo vid'li, kdo ima daljši rep.

Za zakusko pa še aperitiv, ki jih bo še petintrideset gor dobil.

Če to med brati damo vkup, potem se pa barajmo, kdo 'ma ta več kup.

Mogoče pa podpis ni ta prav, ker tam na koncu bi mu jih trindevetdeset dal.

Da je to čista resnica, noben še ni pobaral strica, ki BII na to kaj dal.

Za njega je le važno, da stric k nam sploh ni znal.

V Ameriki se res da migat, tud' naše gore list jim v kraj ne da. Bohinjcu trme k'pit ni treba, ker sam jo dost' ima.

Lepo je, če se pesem rima, ne vem pa, če na »impeksu« vse štima. Na to pa bralci,

odgovorite vi, ki pri tem ste največ b'li.

Oskubit mi se že ne damo, za delo, plačilo — to je ta pravo.

Zakaj? BII se gledali, čez barikade, noben do sedaj se še ni branil nagrade.

Zavedaj se človek, da si na dopust ne delaj problem, res kratek je čas. Te udari posredi, pa adijo ta špas.

Lepo besede v eter zvenijo, še sosedom v okolici se sline cedijo.

Dodatek na starost še ni pokasiran, al' pa je bil napovedovalec šokiran.

Izmislil besed on ni si nobene, prenesel le to je, kar imel je serviran'.

Lahko še naprej bi otrobe vezali, pa vendar ZAKAJ? ...

Vaših 93,18 %

Francu Markiču v slovo!

Čeprav smo vedeli za njegovo težko bolezen, smo živeli v upanju, da se bomo še videli in obujali spomine na dneve našega skupnega dela. Ko smo se poslednjič poslovili od dobrega sodelavca, smo šele spoznali, s kakšno

potrpežljivostjo je prenašal vse tegobe v življenju.

Že v mladosti se je posvetil lesni stroki in kot izučeni tesar spoznal krivico tedanjega časa. V rojstnem kraju ni našel stalne zaposlitve, zato se je s tesarsko krošnjo selil iz kraja v kraj.

V najtežjih letih naše zgodovine, v drugi svetovni vojni se je odzval klicu zatiranih in se hrabro bojeval za svobodo. Hrepenel je, po svobodi in svojem domu, kjer ga je čakalo petero otrok. Za svoja junaštva v NOB je prejel visoka odlikovanja za hrabrost.

V osvobojeni domovini je doživljal svoje najbolj srečne dneve. Bogat z delovnimi izkušnjami se je zaposlil v obratu Podnart. Kot izučeni tesar je opravljaj najbolj zahtevna opravila. Pri svojem delu je bil natančen in je svoje znanje prenašal na mlajši rod. Bil je izredno skromen, delaven in pošten. Tudi v letih upokojitve je tesno živel s kolektivom in se veselil delovnih uspehov. Še v zadnjem letu, ko mu zdravje ni več dopuščalo, sta skupaj s svojo ženo skrbno prebrala naše Glasilo.

TOZD

PRIJAVNICA

za letovanje v počitniškem domu v Seči

Priimek in ime ..... roj. leto .....

Delovno mesto .....

Naslov bivališča .....

Dom želim koristiti od ..... do .....

od ..... do .....

(Dva termina sta potrebna zaradi lažje razporeditve)

Družinski člani (navesti poimensko, pri otrokih tudi starost), ki želijo koristiti bivanje v domu:

ime žene ali moža .....

ime in starost otrok .....

Prijavnico oddajte v tajništvo TOZD do 1. 6. 1977

Podpis

Poročno voščilo

Na novo življenjsko pot je 16. aprila stopila naša sodelavka iz oddelka opažnih plošč — HRIBAR BRANKA — obenem pa tudi članica naše OO ZSMS TOZD lesna predelava »Tomaž Godec« Boh. Bistrica. V vrsto mladih je stopila leta 1972 in bila članica vse do letos. Upravljala je razne funkcije, bila je blagajničarka, predsednik nadzornega odbora, nazadnje pa delegat za OK mladih delavcev Radovljica.

Letos v septembru praznuje naša OOOZSMS »Tomaž Godec« 5-letnico obstoja in prav ona zasluži že sedaj preko tega voščila vso čast in hvalo za trud, obenem pa želimo v drugem kraju »sončni Primorski« veliko zdravja, sreče, radosti in veselja.

Predsedstvo
OOZSMS »Tomaž Godec«
Boh. Bistrica

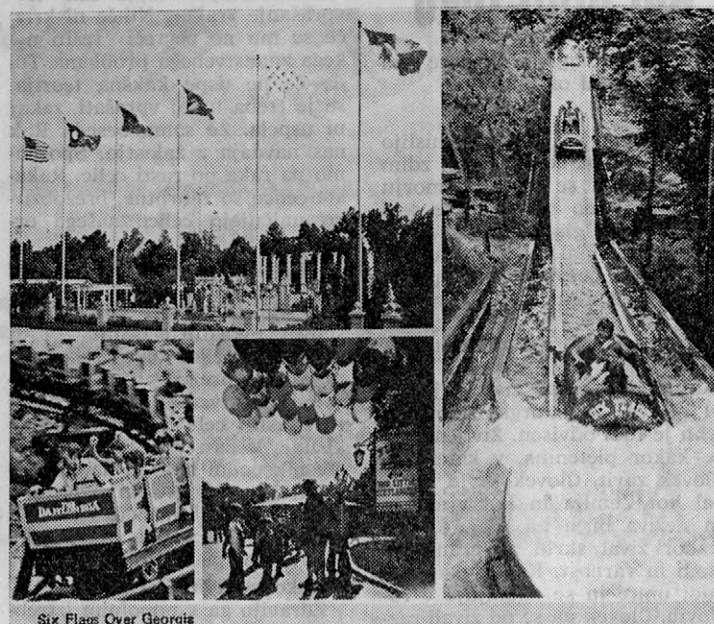
Spet je pomlad

Pomlad zelena se je k nam vrnila. Teloh je bel na bregih zacvetel in še zadnji sneg v sencah je skopnel.

Ptice se vračajo z daljnih poti, zapela je kukavica med hostami. V zorano zemljo kmet sadi in seje, mu znojno čelo vetrič ohladi. Žene na travnikih pa čistijo krtine; začelo se bo delo in skrbi!

Pomlad cvetoča se je spet vrnila, narava v soncu se je prebudila. Za nami pa ostal je mrzel, zimski čas!

Vesna

Six Flags Over Georgia

Atlanta, Georgia
14 FEB 1977
USAirmail 310

Prejmiti vsi skupaj
Pepe p...
Atlanta

SIX FLAGS OVER GEORGIA

Tovarna Bohinj
Mladinski aktiv
4264 Boh. Bistrica
Slovenija
YUGOSLAVIA

SIX FLAGS OVER GEORGIA - Day Entrance, Mill Creek, Balloons and Log Flume. Fun and excitement for people of all ages.
©1977 Six Flags Inc. All rights reserved. Published exclusively by Six Flags Over Georgia, Inc. P.O. Box 43187, Atlanta, Georgia.

CENA DNEVNEGA PENSIONA V LETU 1977 BO:

— za zaposlene v DO (LIP Bled)	60.— din
— otroci do 12 let starosti	35.— din
— mož, žena, zaposlena v drugi DO	90.— din
— člani SOZDa in drugi	110.— din
— otroci do 12 let starosti	60.— din

CENE POSAMEZNIM OBROKOM

	odrasli	otroci
— kosilo	40.— din	20.— din
— večerja	30.— din	18.— din
— zajtrk	10.— din	8.— din
— prenočišče	30.— din	

- regresiralo se bo od tri do deset dni, bivanje manj kot tri dni bomo zaračunali po ceni, določeni za posamezne obroke;
- izmene v domu bodo na sedem dni in to ob torkih;
- postavljanje šotorov in prikolic pri domu ne bo dovoljeno brez predhodnega dogovora z upravnikom doma;
- upravni odbor počitniškega doma predlaga TOZD, da omogočijo tistim, ki nameravajo letovati v počitniškem domu odplačevanje oskrbnine v treh obrokih in to v mesecih junij, julij, avgust. Tudi enkratno plačilo opravite v TOZD;
- za bivanje v koči v Vratih se prijavite na pismen način z navedbo oseb in čas bivanja; navedite tudi dva termina
  - zaposleni v naši DO 30.— din dnevno
  - ostali 70.— din dnevno

Kronika

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC APRIL 1977

- TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica 435 delavcev in 11 vajencev
- TOZD Rečica 283 delavcev in 7 vajencev
- TOZD Mojstrana 51 delavcev in 2 vajenca
- TOZD Podnart 69 delavcev
- TOZD Trgovina 13 delavcev in 1 vajenca
- DSSS 73 delavcev
- Skupaj 924 delavcev in 21 vajencev

ZAHVALA

Ob izgubi očeta se DO LIP Bled zahvaljujeva za venco in godbo, ki ga je spremljala na zadnji poti.

Zahvaljujeva se tudi govorniku za poslovilne besede.

Oblak Janez in Lučka

Lepote Gorenjske

Pozdravljeni venci mogočnih gora, najlepše na svetu Gorenjska ima.

Le pojdi z Radovljice proti Lescam, da res je kar pravim, prepričaj se sam.

Na desni Karavanke v belini blišče, ko sonce ozarja njih strme vrhe. Ozri se na levo v zelene vrhove Jelovica širne razgrinja gozdove.

Sedaj pa naravnost in kvišku poglej, kaj lepšega videl še nisi doslej.

Prekrasni so Julijci kadar jih zarja jutranja z zlatimi žarki ozarja.

In bajna je slika, ko sonce zahaja, Triglav pa mogočna svetloba obdaja

Naša hruška je gostišče, ki sezone ne pozna, čez vse leto drobnim ptičkom hrano in zavetje da.

Angela Pintar, upokojenka

Rodili so se:

Pazler Mihi — sin

Glavni in odgovorni urednik: Robič Ivan, tehnični urednik: Frelj Nada, člani: Žitnik Janez, Mencinger Franc, Trojar Andrej, Knaflič Zdravko, Noč Anton, Koselj Ivanka, Jeglič Silva in Kraigher Ciril.

